

Az Educatio Kht. kompetenciafejlesztő oktatási program kerettanterve

– *Idegen-nyelvi kompetencia* –

Általános iskola, középiskola

**Kiegészítő tananyag a 6-13 éves tanulók
angol és német nyelvi kompetenciájának fejlesztéséhez**

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia
alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült.

Fejlesztési programvezető
Kuti Zsuzsa

Felelős szerkesztő
Burom Márton

©
Készítette
Faragó Livia
Kuti Zsuzsa
Szepesi Judit

Educatio 2008

©

TARTALOM

1. BEVEZETÉS	4
1. 1. A kerettanterv és a Nemzeti Alaptanterv kapcsolata	5
2. A KOMPETENCIAFEJLESZTÉS CÉLJAI	8
2. 1. A 6-10 éves kezdő nyelvtanulók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztési céljai.....	8
2. 1. 1. Általános fejlesztési célok	8
2. 1. 2 Nyelvi fejlesztési célok	12
2. 2. A 10-13 éves nyelvtanulók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztési céljai	20
2. 2. 1. Általános fejlesztési célok	20
2. 2. 2. Nyelvi fejlesztési célok	25
3. A KOMPETENCIAFEJLESZTÉS MÓDSZERTANI ALAPELVEI.....	35
3. 1. Tevékenység alapú megközelítés	35
3. 2. Autentikus anyagok használata	35
3. 3. Kereszttantervi megközelítés	36
3. 4. Kooperatív tanulás.....	37
3. 5. Önálló tanulóvá nevelés	37
3. 6. Differenciálás	38
3. 7. Tanári és diák szerepek	38
3. 8. A tanórai nyelvhasználat	39
4. Értékelési alapelvek és módszerek	41
4. 1. Alapelvek	41
4. 2. Példák az alapelveket megvalósító lehetséges értékelési módszerekre	42
5. A TANANYAG RENDSZERE ÉS TARTALMA	46
5. 1. A tananyag rendszere: a modulok	46
5. 2. A tananyag tartalma: Oktatási anyagok a 6 -10 éves kezdő nyelvtanulók számára.....	46
5. 2. 1. Bevezető szakasz.....	47
5. 2. 2. Mese- vagy témafeldolgozás.....	49
5. 2. 3. Témák és tevékenységek.....	50
5. 3. Oktatási anyagok a 10-13 éves nyelvtanulók számára.....	52
5. 3. 1. MeseMondóka	53
5. 3. 2. Kreatív kommunikáció.....	55
5. 3. 3. Projektek a nyelvórán.....	56
6. A KIEGÉSZÍTŐ TANANYAG INTEGRÁLÁSA A HELYI TANTERVBE	58
6. 1. A 6 -10 éves kezdő nyelvtanulók számára készült oktatási anyagok felhasználása ..	58
6. 2. A 10 - 13 éves nyelvtanulók számára készült oktatási anyagok felhasználása.....	61
6. 3. A 6 -13 éves nyelvtanulóknak készült oktatási anyagok összefoglalása	62
7. SZAKIRODALOM	63
8. MELLÉKLET	64

1. BEVEZETÉS

Korunk társadalmát a nemzetközi gazdasági, kulturális és személyes emberi kapcsolatok sokfélesége jellemzi. Minden korábnál nagyobb mértékű az információ- és árucseré, valamint az országok közötti népességvándorlás. A szabadidő eltöltésének mind többek által kedvelt formája az utazás, amely gyakran irányul külföldre, így az iskoláskorú gyerekek jelentős része találkozik az anyanyelvétől eltérő nyelven történő kommunikáció szükségességével és jelentőségével. A telekommunikáció, a média és az informatika szintén közös vérkeringésbe kapcsolta a világ népeit. Az egyéni kapcsolattartáson túl, az Európai Unió is számos törekvéssel és programmal igyekszik elősegíteni a közösség országaiban tanuló gyerekek és fiatalok együttműködését.

Az idegennyelv-tanulás fontosságát jelzi, hogy egyre több ország vezette be a nyelvoktatást a közoktatási intézmények alsóbb osztályaiban, Magyarországon ez jelenleg az általános iskolák 4. osztályát jelenti. Az alapfokú idegennyelv-oktatás feladata, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését az idegen nyelvek tanulása iránt, felkészítse a tanulókat a további sikeres nyelvtanulásra, és képessé tegye őket a korosztályukkal történő sikeres kommunikációra az életük legkülönbözőbb területein.

A gyermekkori nyelvoktatás sikerét megalapozhatjuk a korszerű tanuláselméleti, illetve nyelvszemléleti megközelítések alkalmazásával. A holisztikus nyelvszemlélet, a nyelvet, mint organikus rendszert egységében és tejjességében kívánja bemutatni a tanulók számára, általuk értelmezhető szituációkon és kommunikációs helyzeteken keresztül. A tanulók a beszélt nyelven keresztül találkoznak az idegen nyelvvel, értik meg, illetve gyakorolják azt. A nyelvtanulás első szakaszában kiemelt szerepet szánunk szókincsfejlesztésnek és szóbeli interakciónak.

Az alapfokú program anyagai a tanulás szociál-konstruktivista megközelítését kívánják tükrözni. Ez a felfogás ötvözi Piaget, Donaldson és Bruner kognitív pszichológiai nézeteken alapuló konstruktivizmusát, Rogers humanisztikus szemléletét, valamint Vygotsky és Feurestein álláspontját a tanulásról, mint társas kapcsolatokra épülő interakciónak. A konstruktivista felfogás központjában az a feltevés áll, miszerint a tanuló bármilyen tanulási kontextusba magával hozza meglévő ismereteit, tapasztalatait, elvárásait, és az új ismereteket már meglévő ismeret-struktúráiba sajátos, egyéni módon asszimilálja. A tanuló tehát a tanulás folyamatában jelentésformálóként és problémamegoldóként aktív módon vesz részt. A

tanulási folyamat során a tanuló egész személyisége formálódik, alakul, általános és nyelvi kompetenciái állandó kölcsönhatásban fejlődnek. A holisztikus szemlélet követése alapvető fontosságú a gyermekkori nyelvtanulás esetén, amelynek megvalósítása nagy körültekintést igényel mind a tananyagok tervezésében, felhasználásában, és a tanórák megszervezésében, illetve levezetésében is. A tanulók életkori sajátosságainak, érdeklődésének, kognitív, érzelmi, szociális fejlettségének meghatározó szerepe van mind a módszertani döntések meghozatalában, és a gyermekkori nyelvtanulás és tanítás céljainak meghatározásában is.

1. 1. A kerettanterv és a Nemzeti Alaptanterv kapcsolata

Az idegen nyelvi kulcskompetencia fejlesztésének akkreditációra benyújtott tanterve teljes mértékben összhangban áll a mind a Közös Európai Referenciakeret, mind pedig a NAT irányelveivel és szándékával. A programcsomag összességét képező egységek az idegennyelv-tanítási gyakorlat megújítását, vagyis a használható nyelvtudás, a kommunikatív nyelvi kompetencia fejlesztését célozzák meg.

A tanterv, az idegen nyelvi kulcskompetencia fejlesztésének jellegéből következően nem a teljes éves órakeretet, hanem annak minimum 30%-át fedi le, rugalmasan integrálható, kiegészítő, moduláris tananyagok formájában. A helyi szabályozás részét képező helyi tantervek kiegészítéseként alkalmazható, az erőteljes kompetencia alapú fejlesztés segítésére. A készségfejlesztést és a nyelv eszközként való használatát célul tűzve ki, a tananyagok helyi tantervbe, majd a tanmenetekbe való beépítése a gyakorlatban jól megvalósítható, integrálása során könnyen illeszthető bármely nyelvi programhoz, nyelvkönyvhöz. A fejlesztés során a kipróbáló iskolák tanárai a felkészítés keretében szakmai segítséget kaptak a tananyag helyi tantervbe és tanmenetekbe történő integrálására, amelyet sikerrel oldottak meg.

Fontos megjegyezni, hogy a nem teljes óraszámú lefedettség nem okoz helyrehozhatatlan torzulásokat a NAT 2007 fejlesztési feladatainak teljesítésében. Ennek igazolására az alábbiakban ismertetjük az idegennyelvi-programtantervnek a NAT 2007 alapelveivel, céljaival, a fejlesztési feladatok szerkezetével, a kulcskompetenciákkal, illetve a NAT kiemelt fejlesztési feladataival való összefüggését.

A kerettanterv a NAT-ban élő idegen nyelvként megjelölt nyelvek közül az angol és német nyelv tanítására nyújt be programtantervet az 1-6. évfolyamok számára. A programtanterv, minden vonatkozásban, összhangban áll az alaptanterv többi területének

céljaival és tartalmával. A NAT értelmében az alapfokú (1–6. évfolyam) idegennyelv-oktatás legfőbb célja, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését az idegen nyelvek tanulása iránt, felkészítse a tanulókat a további sikeres nyelvtanulásra, és képessé tegye őket a korosztályukkal történő sikeres kommunikációra az életük legkülönbözőbb területein. Feladata továbbá az élethosszig tartó és iskolai kereteken túlmutató önálló nyelvtanuláshoz szükséges tanulási készségek kialakítása, ill. fejlesztése, valamint a motiváció fenntartása és annak egyre növekvő mértékben belső motivációvá való alakítása.

Az oktatási anyagok fejlesztése során különös figyelmet fordítottunk a NAT-ban megjelenő azon alapelvre, miszerint a nyelvtanulás az első évfolyamokon elsősorban játékos ismerkedést jelentsen az idegen nyelvvel, majd később, fokozatosan kialakított, tudatos nyelvhasználatot. A holisztikus szemlélet követése alapvető fontosságú a gyermekkori nyelvtanulás esetén, amelynek megvalósítása nagy körültekintést igényel mind a tananyagok tervezésében, felhasználásában, mind a tanórák szervezésében, illetve vezetésében is. A tanulók életkori sajátosságainak, érdeklődésének, kognitív, érzelmi, szociális fejlettségének meghatározó szerepe van a módszertani döntések meghozatalában, a gyermekkori nyelvtanulás és a nyelvtanítás céljainak meghatározásában is.

A holisztikus szemlélet gyakorlatban való megvalósításának egyik módja a keresztterületi megközelítés szisztematikus alkalmazása, mind a tananyag témái, mind pedig a készségfejlesztés során. Az idegen nyelvi programcsomagban fejlesztendő készségek számos kapcsolatot mutatnak a **NAT-ban meghatározott többi kulcskompetenciával** és támogatják azok fejlesztését. A kommunikatív nyelvi kompetencia integrálja a tanulási képességeket és az anyanyelvi kompetenciát. Kiemelkedően szoros kapcsolat mutatkozik még a szociális és állampolgári kompetencia, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, illetve a kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia területén, de a fejlesztett tananyag egyes részei elősegítik a matematikai, a természettudományos kompetenciák fejlesztését is. (Példák a fent említett kompetencia területek megjelenésére az oktatási anyagokban: 9-10 éves korosztály számára – Water, Gesundheits-Abc, 10-13 éves korosztály számára – Animania, Underwater World, Along the Danube, Wasser ist Leben.)

A **NAT kiemelt fejlesztési feladatai** a kulcskompetenciákra épülnek, így ezek kiegyensúlyozott megjelenése is biztosított az oktatási anyagokban. Fontos cél, hogy az egyén fokozatosan képes legyen az önreflexióra az idegennyelv-tanulás során (Énkép, önismeret), képes legyen értékelni nemzeti kultúránk értékeit, s ezt összefüggésbe hozni és harmonizálni tágabb környezetünk és a célnyelvi kultúra megismerésével (Hon-, és népismeret, Európai azonosságtudat-egyetemes kultúra). Az anyagok témái lehetőséget adnak, pl. a

környezettudatosságra nevelés, a testi és lelki egészség fejlesztésére is. (Például: 10-13 éves korosztály számára - Seize the Day!, Gemeinsam für die Umwelt, China - Look into your Personality, Ich Mappe. Das bin ich. Das kann ich.) A tananyagok feldolgozása során fontos szerepet kap a tanulás folyamatának tudatosítása, az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása, az egyénre szabott tanulási módszerek kialakítása, a csoportos tanulás, a kooperatív munka, amelyek a NAT-ban 'A tanulás tanítása' kiemelt fejlesztési feladatában jelennek meg. (Például: 10- 13 éves korosztály számára – Ancient Greece-'We are the Champions', In the city- Let's design a new shopping centre, Umwelt Detektive.) Az idegen nyelvi oktatási koncepció és programterv részletesen bemutatja az idegen nyelv területének általános és nyelvi fejlesztési céljait, az oktatási anyagok mögött álló módszertani alapelveket, az értékelés alapelveit és az oktatási anyagok típusát.

Az **oktatási anyagok szerkezete és rendszere** figyelembe veszi az idegen nyelv bevezetésének hazai körülményeit, és teljes nyelvi programot (lefedettséget) kínál a kötelező kezdés előtti időszak szakmai támogatására is az adott korosztály életkori sajátosságának, a korszerű tanuláselméleti, és nyelvelsajátítási kutatások eredményeinek a tananyagba történő integrálásával. A fejlesztési feladatok minden nyelvelsajátítási szinten magukban foglalják a NAT-ban meghatározott egységeket: beszédértés, beszédalkétség, olvasásértés és írás.

A **fejlesztési feladatok** tekintetében a NAT minden diák számára előírja a minimális szintet, amelyet a 4 alapkészség területén kell teljesíteni. A helyi tantervekben ennél magasabb szint is előírható, ezért az akkreditációra ajánlott tanterv különböző korosztályra készült tananyagai több nyelvi szintre kínálnak megoldást. A korosztályok és nyelvi szintek összefüggése, és az egyes kategóriákra készült anyagok listája a Mellékletben található.

Az idegen nyelvi fejlesztés kidolgozása során gondot fordítottunk a sajátos nevelésű tanulók idegen nyelvi fejlesztésére is, de ezeket a programokat a HEFOP 2.1-es program valósította meg.

Az **oktatási anyagok nyelvi szintjei** harmonizálnak a Közös Európai Referenciakeretben szereplő szintekkel, amelyeket a korai kezdés miatt kiegészítettünk az európai minimumszint (A1) alatti A1- szinttel. Ezen belül szükséges volt külön megjelölni az írásbeliség bevezetése előtti időszakra készült oktatási anyagokat is. Az A1 nyelvi szintet két részre osztottuk és A1 és A1+-szal jelöltük, hogy lehetőséget adjunk a tananyagok leghatékonyabb kiválasztására egy adott korosztály számára.

A NAT-ban definiált programcsomag elemek egybeesnek az idegen nyelvi programcsomag elemeivel. Jelen dokumentum, mint kerettanterv tartalmazza a tantárgy céljait, a készségfejlesztés területeit, valamint a módszertani és értékelési elveket.

2. A KOMPETENCIAFEJLESZTÉS CÉLJAI

2. 1. A 6-10 éves kezdő nyelvtanulók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztési céljai

2. 1. 1. Általános fejlesztési célok

Az idegennyelv-oktatás legfőbb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és folyamatos fejlesztése. Kisiskolás korban a legfontosabb cél az idegen nyelv és a nyelvtanulás iránti pozitív attitűd és motiváció kialakítása és fenntartása. Ezen kívül fontos szerepe van a hatékony nyelvtanulási stratégiák megismertetésének, elsajátításának a fokozatosan kialakítandó önálló tanulás érdekében.

Általános fejlesztési célokon olyan célokat értünk, amelyek nem közvetlenül a nyelvi kompetenciák fejlesztésére irányulnak, hanem szélesebb körben, tantárgytól függetlenül fejleszthető életviteli, tanulási, önismereti készségeket céloznak meg. Az általános célok megfogalmazásával azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy a nyelvtanulás egy nagyobb, átfogó nevelési program része, melynek során a tanulót abban segítjük, hogy önmagát és környezetét ismerő, maga és mások számára haszonnal tevékenykedő, autonóm, fejlődésre, boldogulásra és boldogságra képes felnőtté váljon. A programtervnek ez a része felsorolja a kiemelten fontos általános fejlesztési célokat, és példákat ad arra, hogyan integráljuk ezeket a célokat a nyelvi tevékenységekbe.

1. Alakuljon ki és növekedjen a tanulóban a nyelvtanuláshoz való pozitív beállítódás, az adott idegen nyelv iránti motiváció és érdeklődés.

- A tanuló lelje örömét a nyelvi órákon végzett tevékenységekben, autentikus gyermekirodalmi művekkel való megismerkedésben.
- A tanuló örömmel és aktívan vegyen részt az órai játékokban.

- A tanuló kapcsolja össze a nyelvi órákon tanultakat a való életben, a környezetében fellelhető nyelvi inputtal.
- A tanuló egyre inkább törekedjen az órákon kívül is bővíteni nyelvtudását.

Példa:

Különböző nyelvi és egyéb játékok, pl. Bingo, memory, dominó, kártyajátékok, kitalálósdiók, társasjátékok, mozgásos játékok, gyerekjátékok, stb.; mesék, mondókák, dalok, versek tanulása.

2. Maradjon meg, illetve növekedjen a tanuló életkorából ösztönösen adódó megismerési és tanulási vágy.

- A tanuló legyen nyitott minden, számára értelmezhető nyelvi input befogadására, és tudatosan is keresse azokat.
- A tanuló legyen képes sikerrel alkalmazni a világról szerzett ismereteit, már kialakult készségeit az élet bármely területén.
- A tanuló legyen képes egyre nagyobb tudatossággal kezelni a nyelvtanulási folyamatot és benne saját szerepét, erősségeit, céljait, stb.

Példa:

Könyvek, gyermekmagazinok, TV, internet, videó, DVD, mozi, utazási és egyéb az élet bármely területén szerzett élmények, stb. felhasználása a tanulás során. A tanuló önálló hozzájárulása az órákhoz rajzok, plakátok, stb. készítésével, és olyan tárgyakkal, amelyek tanítási eszközként használhatók.

3. Növekedjen a tanuló kreativitása a nyelvhasználatban, illetve a nyelvórán alkalmazott tevékenységek végzésében.

- A tanuló legyen képes meglévő ismereteit, tudását, készségeit újszerűen, ötletesen használni.
- A tanuló legyen képes a nyelvi és kognitív szintjének megfelelő feladatok megoldása érdekében értelmezni a számára csak részleges jelentéssel bíró információkat.
- A tanuló legyen képes az idegen nyelvi input által kiváltott bizonytalanságot egyre magabiztosabban, tudatosabban kezelni az inputot kísérő metakommunikációs jelekre támaszkodva (illusztrációk, tanári értelmezés, testbeszéd, mimika stb.).
- A tanuló legyen képes reagálni verbális és non-verbális eszközökkel azokra a feléje irányuló idegen nyelvi megnyilvánulásokra, amelyek kognitív és idegen nyelvi szintjének megfelelnek.

- A tanuló legyen képes a nyelvtanulás során szerzett tapasztalatait, készségeit, élményeit fokozatosan egyre növekvő tudatossággal beépíteni az általános tanulási folyamatba, s azokat más területeken is alkalmazni.
- A tanuló legyen képes és kész arra, hogy fantáziáját, egyéni ötleteit, önálló és közös munka során is alkalmazni tudja.

Példa:

Rajzolás, színezés, eljátszás, jellegzetességek felismerése, illetve felhasználása kitalálós játékokban, rajzos rejtvényekben, hiányos információt tartalmazó feladatlapok pármunkában történő rekonstruálása, stb.

4. Növekedjen a tanuló interkulturális nyitottsága, a tanuló törekedjen a célnyelvi kultúra minél szélesebb körű megismerésére.

- A tanuló fokozatosan ismerkedjék meg a célnyelvi kultúra legfontosabb, legjellemzőbb elemeivel, a mindennapi élet jellegzetességeivel.
- A tanuló legyen képes elfogadni a célnyelvi kultúra számára szokatlan, új elemeit.
- A tanuló legyen képes az anyanyelvi kultúrát és a célnyelvi kultúrát egymás tükrében, prioritás nélkül egyenrangúként szemlélni, az anyanyelvi kultúra és a célnyelvi kultúra elemeit összekapcsolni.
- A tanuló fokozatosan ismerkedjék meg a célnyelvi kultúrára jellemző szokásokkal, hagyományokkal (pl. ünnepek), a mindennapi élet jellegzetességeivel (pl. étkezési, közlekedési szokások).
- A tanuló legyen képes örömet lelteni más népek gyermekirodalmi alkotásaiban, gyerekjátékaiban.

Példa:

A célnyelvi kultúra gyermekirodalmának nyelvileg egyszerűbb elemei, versek, mondókák, dalok, nyelvtörők, kiszámolók, gyermekjátékok, stb. feldolgozása, a célnyelvi kultúra hagyományainak, szokásainak, jellemző elemeinek megismerése.

5. Növekedjen a tanuló önismerete, önbizalma és önbecsülése.

- A tanuló lelje örömet a nyelvi órákon végzett tevékenységekben.
- A tanuló legyen képes megbecsülni saját munkáját és teljesítményét.
- A tanuló legyen képes építeni korábbi tanulási tapasztalataira.
- A tanuló legyen képes egyre nagyobb kihívást jelentő feladatok megvalósítása során erőfeszítéseket tenni.

Példa:

Gyermekirodalmi mű (vers, mondóka, dal, mese), szituáció, párbeszéd előadása.

Tevékenységet, pl. projekt munkát lezáró bemutató során a tanulók – életkoruknak, nyelvi szintjüknek megfelelő formában – megfogalmazzák a tevékenység során szerzett tapasztalataikat: mit találtak könnyűnek, nehéznek, érdekesnek a munka során, mire büszkék, mi sikerült a legjobban számukra.

6. Fokozatosan alakuljon ki és növekedjen a tanuló együttműködésre való képessége.

- A tanuló legyen képes együttműködve, társait segítve részt venni a nyelvi óra különböző tevékenységeiben.
- A tanuló legyen képes társaival együtt játszani a szabályok betartása mellett, minimális tanári irányítással vagy anélkül.
- A tanuló legyen képes egyre inkább felismerni, hogy a tanulási folyamat során nemcsak a tanár és egy-egy tanuló között jöhet létre interakció, hanem a tanulók között is, így a tanulók egymástól is sokat tanulhatnak.
- A tanuló legyen képes saját és társai munkáját értékelni.

Példa:

Körjáték, társasjáték, hagyományos gyermekjátékok játszása.

Mese, dal, mondóka, nyelvtörő, találós-kérdés alkotása. Kép, montázs, poszter, plakát, prospektus, hirdetések, stb. készítése közösen.

Előadás megtervezése, begyakorlása, a díszletek, stb. elkészítése.

7. A tanuló ismerjen meg alapvető nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, és ezeket részben tanári segítséggel, részben önállóan kezdje alkalmazni.

- A tanuló legyen képes a feladatok megoldása érdekében értelmezni a számára csak részleges jelentéssel bíró információkat és egyre tudatosabban kezelni az idegen nyelvi input által kiváltott bizonytalanságot.
- A tanuló legyen képes összekapcsolni a nyelvi órákon tanultakat és a világban szerzett ismereteit és alkalmazni ezeket az élet más területein.
- A tanuló egyre nagyobb tudatossággal legyen képes kezelni a nyelvtanulási folyamatot és benne saját szerepét, erősségeit, céljait, stb.
- A tanuló egyre inkább törekedjen az órákon kívül is bővíteni nyelvtudását.

- A tanuló legyen képes egyre inkább felismerni, hogy a tanulási folyamat során nemcsak a tanár és egy-egy tanuló között jöhet létre interakció, hanem a tanulók között is, így a tanulók egymástól is sokat tanulhatnak.

Példa:

Könyvek, gyermekmagazinok, TV, internet, videó, DVD, mozi, utazási és egyéb az élet bármely területén szerzett élmények, stb. felhasználása a tanulás során. A tanuló önálló hozzájárulása az órákhoz rajzok, plakátok, stb. készítésével, és olyan tárgyakkal, amelyek tanítási eszközként használhatók. Értékelő/önértékelő lapok használata.

2. 1. 2 Nyelvi fejlesztési célok

Ez a fejezet nyelvi szintenként határozza meg a nyelvi fejlesztés területeit, a kiemelten fontos fejlesztendő kompetenciákat, és ajánlást tesz lehetséges nyelvi tevékenységekre. A programterv kumulatív jellegű, tehát minden magasabb nyelvi szint magában foglalja az előző szinten felsorolt kompetenciákat.

A nyelvi fejlesztés célja a tanulók kommunikatív nyelvhasználati képességének a kialakítása, fejlesztése. Ezen felül fontos cél a nyelv eszközként, saját célokra való használata, a tanultak kreatív, a tanulók egyéni környezete, érdeklődése szerinti alkalmazása. Specifikus cél még az autentikus gyermekirodalom művészi és interkulturális értékeinek felfedeztetése, ezáltal a nyelv kreatív, esztétikai és játékos használata.

A nyelvi fejlesztési célok megvalósítása érdekében alkalmazott tevékenységek lehetnek produktív, receptív, interaktív és közvetítő jellegűek, valamint szóbeliek és írásbeliek. (KER 4. 3. 4 – 4.3.5 fejezet) Mindezeknek megfelelően a fontossági sorrend a 6-10 éves korosztály fejlesztése szempontjából a következő:

Szövegértés fejlesztése

1. Beszéderítés

Beszéd fejlesztése

2. Interakció
3. Összefüggő beszéd

Szövegértés fejlesztése

4. Olvasás (ezen a szinten nem jelenik meg)

Írás fejlesztése

5. Írásbeli szövegalkotás (ezen a szinten nem jelenik meg)

A nyelvi fejlesztési célok megvalósítását az alábbi fejlesztési szakaszok szerint javasoljuk:

A fejlesztés szakaszai/Nyelvi szint	A1-
A tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetése előtt áll	x
A tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült	x

A fenti ajánlás összhangban van a KER-ben leírt és a NAT-ban előírt minimális nyelvi szintekkel. Az alábbi táblázatok egy-egy nyelvi szintre jelölik ki a nyelvi fejlesztés céljait. A kiemelten fontos kompetenciák rugalmasan illeszkednek az ajánlott tevékenységekhez. A felsorolt nyelvi tevékenységek a fokozatosság elvét követik, és kumulatív jellegűek.

1. A tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetése előtt áll

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetése előtt áll		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
 SZÓVEGÉRTÉS 	<p>Beszédértés</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes követni az idegen nyelven történő óravezetést. - A tanuló képes hallott szövegben az általa már tanult nyelvi elemeket felismerni. - A tanuló képes a jelentést felépíteni az inputot kísérő segítségekre (illusztrációk, vizuális stimulus, testnyelv, stb.) támaszkodva. - A tanuló törekszik a helyes kiejtés (intonáció, hangsúly, stb.) utánzására. - A tanuló képes a tanár által felolvasott, elmesélt, eljátszott, elmondott szöveg tartalmát különböző módokon megjeleníteni (pl. vizuálisan, mozgással, hangeffektusokkal, zenével, stb.). - A tanuló képes különböző forrásból (tanár, magnetofon, TV, videókazetta, számítógép, stb.) hallott egyszerű beszédet követni és ahhoz kapcsolódó feladatokat elvégezni. 	<ul style="list-style-type: none"> - reagálás egyszerű tanári utasításokra tevékenységekkel, pl. mozgás, rajzolás, szókártyák manipulálása, stb. - hangzó szöveg aktív, értő követése, pl. vers, dal szövegéhez illusztráció készítése - tevékenységgel való reagálás hallott szövegre, vagy annak bizonyos részeire pl., mozgás, utánzás, képek vagy tárgyak felmutatása, hangeffektusok, stb. - összefüggő szövegből információ kigyűjtése és az alapján való cselekvés, pl. színezés, megfelelő kép megjelölése, kiválasztása, sorba rendezés, rajz kiegészítése, rajzolás, stb. - nyelvi játékokban való részvétel

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetése előtt áll		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
 BESZÉD 	<p>Interakció</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes követni az idegen nyelven történő óravezetést. - A tanuló képes bekapcsolódni egyszerű játékos feladatokba. A tanuló képes adekvát válaszok adására különböző órai verbális és nem verbális szituációkban. - A tanuló képes aktívan, örömmel részt venni az interakciót igénylő, célnyelvi gyermek-játékokban. 	<ul style="list-style-type: none"> - utasításokra tevékenységgel vagy rövid egyszavas válaszokkal való reagálás - nyelvi-, gyermek- és társasjátékokba való bekapcsolódás verbálisan illetve non-verbálisan, pl. Activity, Színcápa, 'Simon says' 'Memory', dominó, kártyák Mr Crocodile, Bingo, stb.)

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetése előtt áll		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
	<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes egyszerű mesék, mondókák dramatizált, interaktív módon való előadására, pl. érzelmek kifejező bemutatására, a szereplők hangjának, mozgásának utánzására . - A tanuló képes testbeszéddel, mimikáival kísérni az előadott mondókát, verset, dalt. - A tanuló képes non-verbális és korlátozott verbális eszközökre támaszkodva, illetve tevékenységekkel kommunikálni. - A tanuló képes utasításokat, kéréseket követni. 	<ul style="list-style-type: none"> - mesék, mondókák, dalok előadása verbálisan vagy non-verbálisan - irányított, egy-egy szavas tanulói megnyilatkozást igénylő beszélgetés - egyszerű nyelvi eszközökkel (rövid mondat, egy-egy szó, non-verbális válasz) történő leírás, bemutatás - gyermekirodalmi mű feldolgozásába aktívan, szóval vagy tevékenységgel történő bekapcsolódás
Összefüggő beszéd	<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes rövid, egyszerű szöveg, pl. mondóka, versike memoriterként való elmondására. - A tanuló képes önállóan, vagy társaival közösen, tanári segítséggel egyszerű szöveg, párbeszéd előadására különböző módokon. - A tanuló törekszik a helyes kiejtés (intonáció, hangsúly, stb.) elsajátítására. - A tanuló képes egyszerű nyelvi eszközökkel bemutatni munkáját. 	<ul style="list-style-type: none"> - egyszerű szöveg, pl. vers, mondóka, dal, mese, párbeszéd előadása különböző módokon, pl. bábjáték, árnyjáték, hagyományos előadás, stb., esetleg nagyobb közönség számára - tanulói munkák kiállítása, pl. mesekönyv készítése, majd annak mások számára való szóbeli bemutatása

2. A tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
SZÖVEGÉRTÉS	Beszédértés <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes követni az idegen nyelven történő óravezetést. - A tanuló törekszik a helyes kiejtés (intonáció, hangsúly, stb.) utánzására és elsajátítására. - A tanuló képes a nyelvi tudásszintjének megfelelő szöveget megérteni az addig megszerzett tudására és egyéb, megértést segítő elemekre támaszkodva. - A tanuló képes egyszerű szövegben hallott információt más tevékenység során felhasználni. - A tanuló képes többféle forrásból, pl. tanár, magnetofon, videokazetta, társak , stb. hallott egyszerű szöveget követni, valamint az ehhez kapcsolódó feladatokat elvégezni. 	<ul style="list-style-type: none"> - hallott szöveg aktív, értő, odafigyelő követése és a hallott információnak megfelelő tevékenység elvégzése, pl. rajz, képkártyák, szóképek készítése, mozgás, utánzás, képek vagy tárgyak felmutatása - válaszadás rövid, egyszerű kérdésekre, utasításokra verbális, non-verbális módon - az órai tevékenységekben való aktív részvétel

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült

Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
BESZÉD	Interakció <ul style="list-style-type: none">- A tanuló képes aktívan, örömmel részt venni az interakciót igénylő tevékenységekben.- A tanuló képes egyszerű mesék, mondókák dramatizált, interaktív módon való előadására.- A tanuló képes beszédzándékát alapvető verbális és non-verbális nyelvi eszközökkel kifejezni.- A tanuló képes egyszerű kérdéseket feltenni, illetve a hozzá intézett hasonló kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni.- A tanuló képes egyszerű, az osztálytermi rutincselekvésekhez kapcsolódó kommunikációt folytatni.<ul style="list-style-type: none">- A tanuló képes a tanult témákban rövid párbeszédet folytatni.	<ul style="list-style-type: none">- mesék, mondókák, dalok előadásába bekapcsolódás verbálisan vagy non-verbálisan- egyszerű nyelvi eszközökkel (rövid mondat, egy-egy szó, non-verbális válasz) történő leírás, bemutatás- osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó egyszerű kérdésekre, kérésekre egyszavas válaszokkal, vagy non-verbális eszközökkel való reagálás- aktív részvétel nyelvi- gyermek- és társasjátékokban, pl.: találós kérdés, Szincápa, 'Simon says', szituációs játékok
	Összefüggő beszéd <ul style="list-style-type: none">- A tanuló képes rövid, egyszerű gyermekirodalmi mű memoriterként való felmondására.- A tanuló képes rövid szövegek, gyermekirodalmi művek, történetek felkészülés utáni előadására.- A tanuló törekszik a helyes kiejtés (intonáció, hangsúly, stb.) elsajátítására.- A tanuló képes a számára ismert témákban rövid, összefüggő leírást adni környezetében előforduló tárgyról/élőlényekről, eseményesorról.- A tanuló megfelelő nyelvi előkészítés során képes részt venni szerepjátékokban, illetve egyéb nyelvi játékokban.	<ul style="list-style-type: none">- gyermekirodalmi mű (vers, mondóka, dal, mese) előadása, pl. zenei kísérettel másik osztály, szülők, tanárok számára- egyszerű szerepjáték előadása gyakorlás, felkészülés után- saját, vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy egyszerű, rövid bemutatása nagyobb közönség számára, pl. kiállítás, színházi előadás

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült

Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
SZÖVEGÉRTÉS Olvasás	<ul style="list-style-type: none">- A tanuló képes a nyelvi tudásszintjének megfelelő szöveget megérteni, abban a számára ismerős nyelvi elemeket felismerni, elolvasni az addig megszerzett tudására és egyéb, a megértést segítő elemekre támaszkodva.- A tanuló képes olvasott szöveggel kapcsolatos, arra vonatkozó egyszerű feladatokat végezni.- A tanuló képes a tanár által irányított közös olvasásba aktívan bekapcsolódni.- A tanuló képes hangzó szöveg írott változatának követésére.	<ul style="list-style-type: none">- bekapcsolódás közös olvasásba, pl. események, szereplők felismerése képek alapján, érzelmek kifejezése, véleménynyilvánítás, találgatás- olvasott szövegből információk kiszűrése bizonyos szempontok alapján, pl. menetrendből indulási idő megtalálása, egy játék összeállítása leírás alapján- olvasott szöveg lényegének megértése és adott helyzetben való felhasználása, pl. történet elolvasása és befejezése

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült

Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
ÍRÁS Írásbeli szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none">- A tanuló képes a feladatmegoldások során rövid szavakat pontosan leírni, lemásolni, illetve rövid szövegeket egy-egy szóval kiegészíteni.- A tanuló képes tanult szókinccs felhasználásával egyszerű nyelvi feladatok, játékok készítésére társai számára.- A tanuló képes közösen olvasott szöveg olvasása után írásbeli feladatokat megoldani.- A tanuló képes minta alapján különböző, életkorának megfelelő egyszerű szövegek készítésére az eredeti szöveg kismértékű módosításával.- A tanuló képes ismert hangzó szöveg, írásban történő rögzítésére.	<ul style="list-style-type: none">- képes szótár készítése- szavak tematikus gyűjtése írásban a tanuló által ismert témakörökben- tanult, egyszerű szövegek másolása és illusztrálása- szövegvariációk készítése egy-egy szó megváltoztatásával, tanári segítséggel- egyszerű, ismert szöveg rekonstruálása (összekevert szavak sorba rendezése, stb.)- játékos írásbeli feladatok megoldása és készítése (pl. szókereső, akasztófa, keresztretjtvény)- egyszerű szöveg alkotása tanári segítséggel, mintaadással, pl. képeskönyv készítése párban, csoportban, képregény

	- A tanuló képes részt venni írásbeli nyelvi játékokban.- A tanuló ismeri az angol ABC-t.- A tanuló képes észrevenni az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írás különbségeit.	rajzolója és szóbuborékok kitöltése, rajzos értékelőlap készítése

2. 2. A 10-13 éves nyelvtanulók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztési céljai

Az idegennyelv-oktatás legfőbb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és folyamatos fejlesztése. Kisiskolás korban a legfontosabb cél az idegen nyelv és a nyelvtanulás iránti pozitív attitűd és motiváció kialakítása és fenntartása. Ezen kívül fontos szerepe van a hatékony nyelvtanulási stratégiák megismertetésének, elsajátításának a fokozatosan kialakítandó önálló tanulás érdekében.

2. 2. 1. Általános fejlesztési célok

Általános fejlesztési célokon olyan célokat értünk, amelyek nem közvetlenül a nyelvi kompetenciák fejlesztésére irányulnak, hanem szélesebb körben, tantárgytól függetlenül fejleszthető életviteli, tanulási, önismereti készségeket céloznak meg. Az általános célok megfogalmazásával azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy a nyelvtanulás egy nagyobb, átfogó nevelési program része, melynek során a tanulót abban segítjük, hogy önmagát és környezetét ismerő, maga és mások számára haszonnal tevékenykedő, autonóm, fejlődésre, boldogulásra és boldogságra képes felnőtté váljon. A programtervnek ez a része felsorolja a kiemelten fontos általános fejlesztési célokat, és példákat ad arra, hogyan integráljuk ezeket a célokat a nyelvi tevékenységekbe.

1. Alakuljon ki és növekedjen a tanulóban a nyelvtanuláshoz való pozitív beállítódás, az adott idegen nyelv iránti motiváció és érdeklődés.

- A tanuló lelje örömét a nyelvi órákon végzett tevékenységekben.
- A tanuló kapcsolja össze a nyelvi órákon tanultakat a való életben, a környezetében fellelhető nyelvi inputtal.
- A tanuló egyre inkább törekedjen az órákon kívül is bővíteni nyelvtudását.
- A tanuló lelje örömét autentikus gyermekirodalmi művekkel való megismerkedésben.
- A tanuló legyen képes önállóan is autentikus gyermekirodalmi művek megismerésére.

Példa:

Óra eleji beszélgetés, egyéni beszámoló, könyvek, mozi, TV, videó, internet, gyermekmagazinok, stb. felhasználása a tanulás során.

2. Maradjon meg, illetve növekedjen a tanuló életkorából ösztönösen adódó megismerési és tanulási vágy.

- A tanuló legyen nyitott minden, számára relevánsnak ígérkező nyelvi input befogadására, és tudatosan is keresse azokat.
- A tanuló legyen képes sikerrel alkalmazni a tanulási folyamat egyéb helyszínein szerzett ismereteit, készségeit és azokat a tanulási folyamat egyre több területére transzferálni.
- A tanuló egyre nagyobb tudatossággal legyen képes kezelni a nyelvtanulási folyamatot és benne saját szerepét, erősségeit, céljait, stb.

Példa:

Könyvek, mozi, TV, videó, internet, gyermekmagazinok, stb. felhasználása a tanulás során.

3. Növekedjen a tanuló kreativitása a nyelvhasználatban, illetve a nyelvórán alkalmazott tevékenységek végzésében.

- A tanuló legyen képes meglévő ismereteit, tudását, készségeit újszerűen, ötletesen használni.
- A tanuló legyen képes a nyelvi és kognitív szintjének megfelelő feladatok megoldása érdekében értelmezni a számára csak részleges jelentéssel bíró információkat, valamint kezelni az idegen nyelvi input által kiváltott bizonytalanságot.
- A tanuló legyen képes reagálni verbális és non-verbális eszközökkel azokra a feléje irányuló idegen nyelvi megnyilvánulásokra, amelyek kognitív és idegen nyelvi szintjének megfelelnek.
- A tanuló legyen képes fokozatosan és egyre tudatosabban alkalmazni az anyanyelv-elsajátítás során alkalmazott nyelvtanulási stratégiákat az idegennyelv-tanulás folyamatában.
- A tanuló legyen képes a nyelvtanulás során szerzett tapasztalatait, készségeit, élményeit fokozatosan egyre növekvő tudatossággal beépíteni az általános tanulási folyamatba, s azokat más területeken alkalmazni.
- A tanuló legyen képes és kész arra, hogy fantáziáját, egyéni ötleteit, önálló és közös munka során is alkalmazni tudja.
- A tanuló legyen képes arra, hogy különböző kifejezési eszközöket használva színesebbé, egyénibbé, kifejezőbbé tegye kommunikációját és feladatmegoldásait.

Példa:

Hiányos információt tartalmazó feladatlapok pármunkában történő rekonstruálása.
Információszerzés.

Történetalkotás képek alapján.

4. Növekedjen a tanuló interkulturális nyitottsága, a tanuló törekedjen a célnyelvi kultúra minél szélesebb körű megismerésére.

- A tanuló legyen képes elfogadni a célnyelvi kultúra számára szokatlan, új elemeit.
- A tanuló legyen képes örömet lelteni más népek gyermekirodalmi alkotásaiban.
- A tanuló törekedjék a célnyelvi kultúrára jellemző szokások, hagyományok (pl. ünnepek), a mindennapi élet jellegzetességeinek (pl. étkezési, közlekedési szokások) megismerésére.
- A tanuló legyen képes az anyanyelvi kultúrát és a célnyelvi kultúrát egymás tükrében, prioritás nélkül egyenrangúként szemlélni, az anyanyelvi kultúra és a célnyelvi kultúra elemeit összekapcsolni.
- A tanuló legyen képes összehasonlítani a célnyelvi kultúra és az anyanyelvi kultúra alapvető jellegzetes elemeit.

Példa:

Humoros, a célnyelvi kultúrára jellemző rövid történetek, viccek mesélése.

5. Növekedjen a tanuló önismerete, önbizalma és önbecsülése.

- A tanuló legyen képes előadni gyermekirodalmi művet saját és mások örömeire.
- A tanuló egyre inkább legyen képes felmérni, értékelni és megbecsülni saját munkáját és teljesítményét.
- A tanuló legyen képes építeni korábbi tanulási tapasztalataira.
- A tanuló egyre inkább legyen képes saját maga számára reális, egyre nagyobb kihívást jelentő célokat megfogalmazni és ezek eléréséért erőfeszítéseket tenni.

Példa:

Gyermekirodalmi mű (vers, mondóka, dal, mese) előadása.

Projekt munkát lezáró bemutató során a tanulók – életkoruknak, nyelvi szintjüknek megfelelő formában – megfogalmazzák a projekt során szerzett tapasztalataikat: mit találtak könnyűnek, nehéznek, érdekesnek a munka során, mire büszkék, mi sikerült a legjobban számukra.

6. Fokozatosan alakuljon ki és növekedjen a tanuló együttműködésre való képessége.

- A tanuló legyen képes együttműködve, társait segítve részt venni a nyelvi óra különböző tevékenységeiben.
- A tanuló legyen képes társaival együtt játszani a szabályok betartása mellett, minimális tanári irányítással vagy a nélkül.

- A tanuló legyen képes társaival közös produktumot létrehozni.
- A tanuló legyen képes egyre inkább felismerni, hogy a tanulási folyamat során nemcsak a tanár és egy-egy tanuló között jöhet létre interakció, hanem a tanulók között is, így a tanulók egymástól is sokat tanulhatnak.
- A tanuló legyen képes egyre inkább felismerni saját erősségeit, és a csoportmunkára, illetve pármunkára épülő tevékenységekben e szerint választani magának feladatot, szerepet.
- A tanuló legyen képes az elvégzendő munkát részfeladatokra bontani, azokat társaival megosztva elvégezni.
- A tanuló legyen képes véleményét kifejteni, érveket és ellenérveket felhozni, majd társaival együtt a legjobb döntést meghozni.
- A tanuló törekedjék saját és társai hibáinak feltárására és kijavítására.
- A tanuló legyen képes saját és társai munkáját értékelni.

Példa:

Mese, dal, mondóka, nyelvtörő, találós-kérdés, vicc alkotása. Poszter, plakát, prospektus, hirdetések készítése közösen.

Előadás megtervezése, díszletek, stb. elkészítése.

Körjáték, társasjáték, hagyományos gyermekjátékok játszása.

7. A tanuló ismerjen meg alapvető nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, és ezeket részben tanári segítséggel, részben önállóan kezdje alkalmazni.

- A tanuló legyen nyitott minden, számára relevánsnak ígérkező nyelvi input befogadására, és tudatosan is keresse azokat.
- A tanuló legyen képes alkalmazni a tanulási folyamat egyéb helyszínein szerzett ismereteit, készségeit.
- A tanuló legyen képes egyre inkább felismerni, hogy a tanulási folyamat során nemcsak a tanár és egy-egy tanuló között jöhet létre interakció, hanem a tanulók között is, így a tanulók egymástól is sokat tanulhatnak.
- A tanuló legyen képes a nyelvi és kognitív szintjének megfelelő feladatok megoldása érdekében értelmezni a számára csak részleges jelentéssel bíró információkat, valamint kezelni az idegen nyelvi input által kiváltott bizonytalanságot.
- A tanuló legyen képes fokozatosan és egyre tudatosabban alkalmazni az anyanyelv-elsajátítás során alkalmazott nyelvtanulási stratégiákat az idegennyelv-tanulás folyamatában.

- A tanuló legyen képes és kész arra, hogy fantáziáját, egyéni ötleteit, önálló és közös munka során is alkalmazni tudja.
- A tanuló egyre inkább legyen képes saját maga számára reális, egyre nagyobb kihívást jelentő célokat megfogalmazni és ezek eléréséért erőfeszítéseket tenni.

Példa:

Könyvek, gyermekmagazinok, TV, internet, videó, DVD, mozi, utazási és egyéb az élet bármely területén szerzett élmények, stb. felhasználása a tanulás során. A tanuló önálló hozzájárulása az órákhoz rajzok, plakátok, stb. készítésével, és olyan tárgyakkal, amelyek tanítási eszközként használhatók. Értékelő/önértékelő lapok használata.

8. A tanuló fokozatosan váljon autonóm tanulóvá és személyiséggé.

- A tanuló egyre inkább legyen képes tudatosítani saját tanulásának lépéseit.
- A tanulóban fokozatosan alakuljon ki a képesség saját céljai megfogalmazására.
- A tanulóban fokozatosan alakuljon ki a képesség feladatai megtervezésére.
- A tanuló legyen képes egy adott feladat megoldásához megszerezni a szükséges információt, anyagokat és eszközöket.
- A tanuló legyen képes az ötletek, javaslatok közül kiválasztani a legjobbat, illetve a megvalósíthatót.
- A tanuló legyen képes a beszerzett információk, anyagok és eszközök segítségével a legjobbnak tartott ötletet megvalósítani.
- A tanuló egyre inkább legyen képes munkáját átgondoltan értékelni.

Példa:

A tanulók csoportokban posztert készítenek. Megtervezik, hogy milyen információkra és eszközökre van szükségük a munka elvégzéséhez. A poszter elkészítéséhez tanulmányozzák a rendelkezésre álló könyveket, kiadványokat. A hasznos információkat kigyűjtik, értékelik és eldöntik, hogy melyiket, milyen formában használják fel a poszter elkészítéséhez. Megtervezik a posztert, döntéseket hoznak a képek és szöveg arányáról és elhelyezéséről, majd a megbeszéltek alapján elkészítik a posztert.

2. 2. 2. Nyelvi fejlesztési célok

Ez a fejezet nyelvi szintenként határozza meg a nyelvi fejlesztés területeit, a kiemelten fontos fejlesztendő kompetenciákat, és ajánlást tesz lehetséges nyelvi tevékenységekre. A programterv kumulatív jellegű, tehát minden magasabb nyelvi szint magában foglalja az előző szinten felsorolt kompetenciákat. A nyelvi fejlesztés célja a tanulók kommunikatív nyelvhasználati képességének a kialakítása, fejlesztése. Ezen felül fontos cél a nyelv eszközként, saját célokra való használata, a tanultak kreatív, a tanulók egyéni környezete, érdeklődése szerinti alkalmazása. Specifikus cél még az autentikus gyermekirodalom művészi és interkulturális értékeinek felfedeztetése, ezáltal a nyelv kreatív, esztétikai és játékos használata. A nyelvi fejlesztési célok megvalósítása érdekében alkalmazott tevékenységek lehetnek produktív, receptív, interaktív és közvetítő jellegűek, valamint szóbeliek és írásbeliek.

Mindezeknek megfelelően a fontossági sorrend a következő:

Szövegértés fejlesztése

1. Beszédértés

Beszéd fejlesztése

2. Összefüggő beszéd
3. Interakció

Szövegértés fejlesztése

4. Olvasás

Írásbeli szövegalkotás fejlesztése

5. Írásbeli szövegalkotás

A nyelvi fejlesztési célok megvalósítását az alábbi fejlesztési szakaszok szerint javasoljuk:

A fejlesztés szakaszai/Nyelvi szint	A1-	A1
A tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült	x	
A tanuló már olvas és ír idegen nyelven		x

A fenti ajánlás összhangban van a KER-ben leírt és a NAT-ban előírt minimális nyelvi szintekkel. Az alábbi táblázatok egy-egy nyelvi szintre jelölik ki a nyelvi fejlesztés céljait. A kiemelten fontos kompetenciák rugalmasan illeszkednek az ajánlott tevékenységekhez. A felsorolt nyelvi tevékenységek a fokozatosság elvét követik, és kumulatív jellegűek.

1. A tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
SZÖVEGÉRTÉS	Beszédértés <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes biztonsággal követni az idegen nyelven történő óravezetést. - A tanuló törekszik a helyes kiejtés (intonáció, hangsúly, stb.) utánzására és elsajátítására. - A tanuló képes a nyelvi tudásszintjének megfelelő szöveget megérteni az addig megszerzett tudására és egyéb, megértést segítő elemekre támaszkodva. - A tanuló képes egyszerű szövegben hallott információt más tevékenység során felhasználni. - A tanuló képes többféle forrásból hallott egyszerű (magnetofon, videokazetta, társak) szöveget követni, valamint az ehhez kapcsolódó feladatokat elvégezni. 	<ul style="list-style-type: none"> - hallott szöveg aktív, értő, odafigyelő követése előre meghatározott szempont szerint - hallott szöveg, pl. instrukciók meghallgatása után a hallott információnak megfelelő tevékenység elvégzése, pl. születésnapi meghívókártya készítése, rajz, képkártyák, szókártyák készítése, mozgás, utánzás, képek vagy tárgyak felmutatása - válaszadás rövid, egyszerű kérdésekre, utasításokra verbális, non-verbális módon - az órai tevékenységekben, pl. nyelvi játékokban való aktív részvétel

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
BESZÉD	Interakció <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes aktívan, örömmel részt venni az interakciót igénylő tevékenységekben. - A tanuló képes egyszerű mesék, mondókák dramatizált, interaktív módon való előadására. - A tanuló képes beszédszándékát alapvető verbális és non-verbális nyelvi eszközökkel kifejezni. - A tanuló képes egyszerű kérdéseket feltenni, illetve a hozzá intézett hasonló kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. 	<ul style="list-style-type: none"> - mesék, mondókák, dalok előadásába bekapcsolódás verbálisan vagy non-verbálisan - egyszerű nyelvi eszközökkel (rövid mondat, egy-egy szó, non-verbális válasz) történő leírás, bemutatás - osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó egyszerű kérdésekre, kérésekre egyszavas válaszokkal, vagy non-verbális eszközökkel való reagálás - aktív részvétel nyelvi- gyermek- és társasjátékokban, pl.:

	<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes tisztázást, magyarázatot kérni, amennyiben a hozzá intézett beszédet nem érti. - A tanuló képes egyszerű, az osztálytermi rutincselekvésekhez kapcsolódó kommunikációt folytatni. - A tanuló képes a tanult témákban rövid párbeszédet folytatni. - A tanuló egyre inkább képes feladatmegoldás során társaival is a célnyelven kommunikálni. 	<ul style="list-style-type: none"> - találós kérdés, Színcápa, 'Simon says', szituációs játékok, - célnyelven történő kommunikáció projekt munka során - csoportos, páros felkészülés után közösen alkotott szöveg változatlan és/vagy kis változtatással történő eljátszása (pl. párbeszéd)
	<p>Összefüggő beszéd</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes rövid, egyszerű gyermekirodalmi mű memoriterként való felmondására. - A tanuló képes rövid szövegek, gyermekirodalmi művek, történetek felkészülés utáni előadására. - A tanuló törekszik a helyes kiejtés (intonáció, hangsúly, stb.) elsajátítására. - A tanuló képes a számára ismert témákban rövid, összefüggő leírást adni környezetében előforduló tárgyokról/élőlényekről, eseménysorokról. - A tanuló megfelelő nyelvi előkészítés során képes részt venni szerepjátékokban, illetve egyéb nyelvi játékokban. 	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekirodalmi mű (vers, mondóka, dal, mese) előadása, pl. zenei kísérettel másik osztály, szülők, tanárok számára - egyszerű szerepjáték előadása gyakorlás, felkészülés után - saját, vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy egyszerű, rövid bemutatása nagyobb közönség számára, pl. kiállítás, színházi előadás
SZÓVEGÉRTÉS	<p>Olvasás</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes a nyelvi tudásszintjének megfelelő szöveget megérteni, abban a számára ismerős nyelvi elemeket felismerni, elolvasni az addig megszerzett tudására és egyéb, a megértést segítő elemekre támaszkodva. - A tanuló képes olvasott szöveggel kapcsolatos, arra vonatkozó egyszerű feladatokat végezni. - A tanuló képes a tanár által irányított közös olvasásba aktívan 	<ul style="list-style-type: none"> - bekapcsolódás közös olvasásba, pl. események, szereplők felismerése képek alapján, érzelmek kifejezése, véleménynyilvánítás, találgatás - olvasott szövegből információk kiszűrése bizonyos szempontok alapján, pl. menetrendből indulási idő megtalálása, egy játék összeállítása leírás alapján - olvasott szöveg lényegének megértése és adott helyzetben

	<p>bekapcsolódni.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes hangzó szöveg írott változatának követésére. - A tanuló képes észrevenni az anyanyelven, és a tanult idegen nyelven történő olvasás különbségeit. 	<ul style="list-style-type: none"> - való felhasználása, pl. történet elolvasása és befejezése - egymás írásbeli munkáinak megtekintése, elolvasása, pl. projektmunka, fogalmazás, leírások
--	---	---

KER A1- szint: a tanuló az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetésére felkészült		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
ÍRÁS	<p>Írásbeli szövegalkotás</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes a feladatmegoldások során rövid szavakat pontosan leírni, lemásolni, illetve rövid szövegeket egy-egy szóval kiegészíteni. - A tanuló képes tanult szókincs felhasználásával egyszerű nyelvi feladatok, játékok készítésére társai számára. - A tanuló képes közösen olvasott szöveg olvasása után írásbeli feladatokat megoldani. - A tanuló képes minta alapján különböző, életkorának megfelelő egyszerű szövegek készítésére az eredeti szöveg kismértékű módosításával. - A tanuló képes hangzó szöveg, írásban történő, rögzítésére. - A tanuló képes részt venni írásbeli nyelvi játékokban. - A tanuló ismeri az angol ABC-t. - A tanuló képes észrevenni az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írás különbségeit. 	<ul style="list-style-type: none"> - képes szótár készítése - szavak tematikus gyűjtése írásban a tanuló által ismert témakörökben - tanult, egyszerű szövegek másolása és illusztrálása - szövegvariációk készítése egy-egy szó megváltoztatásával, tanári segítséggel - egyszerű, ismert szöveg rekonstruálása (összekevert szavak sorba rendezése, stb.) - játékos írásbeli feladatok megoldása és készítése (pl. szókereső, akasztófa, keresztrejtvény) - egyszerű szöveg alkotása tanári segítséggel, mintaadással, pl. képeskönyv készítése párban, csoportban, képregény rajzolása és szóbuborékok kitöltése, rajzos értékelőlap készítése

2. A tanuló már olvas és ír idegen nyelven

KER A1 szint: a tanuló már olvas és ír idegen nyelven		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
SZÖVEGÉRTÉS	<p>Beszédértés</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes követni a tanár által adott egyszerű utasításokat. - A tanuló képes felismerni és megérteni hallott szövegben szereplő, általa már ismert szavakat és kifejezéseket. - A tanuló képes megérteni hallott rövid, egyszerű szöveget, pl. gyermekirodalmi művet átfogóan, illetve részleteiben. - A tanuló képes nyelvi feladatok megoldására a megértés érdekében - A tanuló képes kreatívan használni meglévő készségeit és ismereteit a számára részben vagy teljesen új nyelvi input értelmezéséhez. - A tanuló képes mások egyszerű közléseire érdemlegesen reagálni, megértést, illetve meg nem értést nyugtázni. - A tanuló képes útbaigazítást követni. - A tanuló követni tudja társai projektbemutatóját. 	<ul style="list-style-type: none"> - találgatás cím alapján: szavak, szereplők, helyszín, események találgatása - hallott szöveghez kapcsolódó feladatok elvégzése, pl. odaillő/ nem odaillő elemek kiválasztása, irányított, szövegértést segítő kérdések megválaszolása - az ismert lényegi tartalom kiszűrése - fontos, lényegi és tárgyyszerű információk szerzése egyszerű közlésekből - hallott szöveghez illusztráció készítése - mások által készített projektek megnézése, meghallgatása (pl. videó)

KER A1 szint: a tanuló már olvas és ír idegen nyelven		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
BESZÉD	<p>Interakció</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes részt venni egyszerű, irányított beszélgetésben. - A tanuló képes alapvető információkat cserélni. 	<ul style="list-style-type: none"> - páros interakcióban való részvétel felkészülés után - rövid interjú készítése - rövid felmérés készítése ismert témakörben - óra eleji beszélgetés, beszámoló egyéni élményekről „Mit

	<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes non-verbális kommunikációs eszközökkel kifejezőbbé tenni, alátámasztani, mondanivalóját. - A tanuló képes hallott/látott jelenségekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. - A tanuló képes tisztázást, magyarázatot kérni, amennyiben a hozzá intézett beszédet nem érti. - A tanuló képes rövid, egyszerű instrukciókat adni. - A tanuló ismeri az alapvető udvariassági és üdvözlési formulákat. - A tanuló képes biztonsággal alkalmazni tanult szöveg előadásakor a helyes intonációt, hangsúlyt és kiejtést. 	<p>olvastál / láttál / csináltál a héten?”</p> <ul style="list-style-type: none"> - szerepjátékban való részvétel - projektmunkával kapcsolatos beszélgetésben való részvétel (Mire van szükséged? Min kellene javítani?), - a projektmunka értékelésével kapcsolatos beszélgetésben való részvétel (pl. Kinek a munkája tetszik a legjobban? Miért?) - mesék, történetek feldolgozása, dramatizálása
<p>Összefüggő beszéd</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes egyszerű összefüggő szöveg-alkotásra minta alapján, tanári segítséggel. - A tanuló képes önállóan, vagy társaival közösen, tanári segítséggel összefüggő szöveg bemutatására, előadására különböző módokon. - A tanuló képes a helyes kiejtés (intonáció, hangsúly, stb.) reprodukálására és elsajátítására. - A tanuló képes röviden leírni számára ismerős jelenségeket és történéseket. - A tanuló képes szavakat, kifejezéseket, szócsoportokat egyszerű lineáris nyelvi eszközökkel (és, de, aztán, stb.) összekapcsolni. 	<ul style="list-style-type: none"> - bemutatás, bemutatkozás - humoros, a célnyelvi kultúrára jellemző rövid történetek, viccek mesélése - összefüggő szöveg, autentikus mű, pl. rövid történet, vicc, vers, stb. előadása különböző módokon (pl. bábjáték, árnyjáték, stb.) - dramatizált szöveg, pl. gyermekirodalmi mű előadása másik osztály, szülők, tanárok számára - rövid, egyszerű szöveg felolvasása és/vagy elmondása, hangszalagra történő felvétele felkészülés után, pl. csoportos prezentáció, rádióreklám készítése, mesefilmhez, filmrészlethez kísérőszöveg készítése

- A tanuló képes elmondani számára ismerős, begyakorolt rövid szöveget.
- A tanuló képes egyszerűen kifejezni érzéseit.
- A tanuló képes értékelni saját és társai munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel.
- A tanuló képes egyszerű nyelvi elemekkel saját és társai munkáját, pl. projektjét bemutatni.

- a társak munkájának értékelése
- érzések, tetszés, nemtetszés szavakba öntése
- a tanuló által készített munka egyszerű nyelvi eszközökkel való bemutatása gyakorlás, felkészülés után
- projekt ismertetése tágabb közönség számára (más osztályok, tanárok)

SZÖVEGÉRTÉS	Olvasás	<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes önálló, értő (néma) olvasásra. - A tanuló képes kreatívan használni meglevő készségeit a számára részben, vagy teljesen új, olvasott nyelvi input értelmezéséhez. - A tanuló képes viszonylag egyszerű autentikus szöveget értően olvasni, arról fogalmat alkotni, a számára releváns információt kiszűrni, pl. egyszerű feliratok, poszterek, katalógusok, stb. - A tanuló képes ismert szövegek kifejező, élvezetes felolvasására. -- A tanuló képes megérteni a leírt ismerős szavakat, kifejezéseket, mondatokat. <ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes felismerni az általa ismert/tanult szavakat, nyelvi jelenségeket nem tanórai kontextusban is. - A tanuló követni tudja a projektkészítés szóban ismertett lépéseit és instrukcióit írott formában is. 	<ul style="list-style-type: none"> - szöveg olvasása után arra vonatkozó összetettebb feladatok végzése: összegzés, kérdésekre válaszadás, állítások igazságtartalmának ellenőrzése, összetartozó elemek (pl. képszöveg, szövegrészek) párosítása, csoportosítása, új cím választása, stb. - megadott szempontok alapján információk kigyűjtése szövegből - olvasott szöveghez illusztráció készítése - szöveg elolvasását követően pantomim előadás - vers-, illetve mesemondóverseny - egyszerű szöveg lényegi tartalmának kiszűrése - fontos lényegi és tárgyyszerű információ kiszűrése egyszerű szövegből

KER A1 szint: a tanuló már olvas és ír idegen nyelven		
Fejlesztési terület	Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
ÍRÁS	<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes megtanulandó anyag önálló összeállítására. - A tanuló képes önállóan vagy társaival kreatív írásra tanári irányítás mellett, minta alapján. - A tanuló képes komplex feladatok megoldására (pl. projektmunka) tanári irányítással. - A tanuló képes véleményét írásban kifejteni egyszerű kérdésekre válaszolva, állításokra reagálva, felkínált lehetőségekből választva. - A tanuló képes saját teljesítményét írásban értékelni egyszerű kérdésekre válaszolva, állításokra reagálva, felkínált lehetőségekből választva. 	<ul style="list-style-type: none"> - írásos interjú készítése - a projektbemutató szövegének megírása - jelentés, rövid fogalmazás, beszámoló írása - egyszerű írott szöveg alkotása segítséggel, minta alapján, pl. könyvismertetés készítése (cím, szerző, szereplők, helyszín, stb.), meseajánlás, rövid mese, vers írása, képregény, poszter, plakát, prospektus közös készítése, egy képzeletbeli utazás programjának megtervezése és leírása, hirdetések készítése (pl. TV-s, újság, faliújság, Internet), történetek hiányzó részeinek megalkotása, képeslap, üdvözlőlap írása, stb.

- A tanuló képes egyedül vagy társaival együttműködve, különböző szövegek, pl. gyermekirodalmi művek kreatív átdolgozására.
- A tanuló képes formanyomtatványt kitölteni, a magára vonatkozó adatokat a formanyomtatvány megfelelő kategóriába beilleszteni.
- A tanuló képes listát készíteni.

- mesekönyv készítése párban, csoportban
- könyvtári értékelőlap készítése
- önértékelő lap, napló kitöltése (pl. „megtanultam...; tudom, hogy kell ...; el tudom mondani, hogy...”)
- tetszőleges elemeket megváltoztatva (pl. szereplők, helyszín, stb.) új mű létrehozása
- projektmunka (pl. rajz, poszter, fotósorozat, stb. készítése)
- kérdőíves felmérés készítése
- nyomtatvány kitöltése
- választott szempont (pl. kedvenc / nehéz, stb. szavak), téma alapján szólista készítése

3. A KOMPETENCIAFEJLESZTÉS MÓDSZERTANI ALAPELVEI

3. 1. Tevékenységalapú megközelítés

A 6-13 év közötti korosztály életkori sajátosságából adódóan aktív és tevékeny. Aktivitásuk forrása a mozgásigény, a kíváncsiság, a játék és a kreativitás. A hatékony és élményszerű tanulás lehetőségének megteremtésének érdekében - elengedhetetlenül fontos építeni a tanulók ezen életkori sajátosságaira. Az itt található tananyagok a szociál-konstruktivista tanuláselméleti megközelítésre épülnek, mely szerint a tanulás a tanulót, a tanárt, a feladatot és a tanulási kontextust (osztály, iskola, kulturális közeg) magába foglaló dinamikus és komplex folyamat. A tanulók, bármely életkorban kezdik is el a nyelvtanulást, már számos ismerettel, tapasztalattal és készséggel rendelkeznek, s minden új tanulási kontextusba magukkal hozzák korábban szerzett tudásukat, tapasztalataikat, elvárásaikat. Új ismereteiket a már meglévő ismeretstruktúráikba sajátos, egyéni módon asszimilálják, a tanulási folyamatban aktív módon vesznek részt. Az aktivitás fenntartásához szükséges, hogy a tanulók érdekes, saját élethelyzetükhöz köthető és értelmezhető nyelvi közegbe ágyazva találkozzanak az idegen nyelvvel, és változatos konkrét, gyakorlati tevékenységek során tapasztalják meg az idegen nyelven történő kommunikációt. A tevékenységek önmagukban kell, hogy aktív közreműködésre készítsék a tanulókat, amely során megfigyelhetik a nyelv sajátosságait, és változatos helyzetekben próbálhatják ki annak használatát.

3. 2. Autentikus anyagok használata

Az idegen nyelv tanításakor kiemelt figyelmet kell fordítanunk arra, hogy már a kezdetektől a valódi, az anyanyelvi környezetben előforduló természetes nyelvhasználatot mutassuk be a tanulóknak. Ezzel valódi nyelvhasználatra adunk példát, kulturális ismereteket közvetítünk, felkelthetjük a tanulók kíváncsiságát az adott nyelv, a célnyelvi ország iránt. A nem kifejezetten nyelvtanulók számára írt anyagok, pl. újságcikkek, brosúrák, poszterek, filmek régóta jelen vannak a nyelvórákon, ám ezek az autentikus anyagok - csak korlátozottan alkalmasak a 6-13 éves korú gyerekek tanítására. A nyelvtanulás kezdeti szakaszában sikeresen alkalmazható autentikus anyagok közé tartoznak a gyermekirodalom különböző- műfajai: - mesék, versek, mondókák, kiszámolók, nonszensz versikék, nyelvtörők, találós kérdések, gyermekjátékok, dalok, mesejátékok, vagy bábjátékok. Anyanyelvi fejlődésük során a tanulók már korábban megismerkednek a gyermekversekkel, s a gyermekköltészet mondókái, csiklاندозós, lovagoltatós, tapsoltatós játékaival, erős pozitív élményeket hívhatnak elő bennük.

Számos lehetőséget rejt magában a gyermekkönyv használata is. Az olvasóvá válás és olvasóvá nevelés szempontjából komoly szerepet játszik a látszólag kevés inputot tartalmazó 'képeskönyv' 'olvasása' éppúgy, mint a tradicionális mesét, vagy a célnyelvi kultúra részét képező történetet tartalmazó könyv is. Az idegennyelvórán a tanító és a tanulók együttes munkája során a gyermek a tanulási-tanítási folyamat aktív részeseként vesz részt a mese, vers, mondóka megértésében, megélésében és a hozzá kapcsolódó tevékenységek elvégzésében. Nem passzív befogadó, hanem a jelentés megalkotója. Általánosan elmondható, hogy a gyermekirodalmi művekkel való foglalkozás során a tanulók számára számos lehetőség nyílik az önkifejezésre, a kreatív, játékos nyelvhasználatra. Nemcsak kiváló kontextust teremtenek a természetes nyelvelsajátításhoz, hanem motivációs és szocializációs szempontból is kiemelkedő jelentőségűek.

3. 3. Kereszttantervi megközelítés

A nyelvtanulás az egész személyiségre ható folyamat, amelynek során a teljes személyiség formálódik. Ez különösen igaz gyermekkorban, amikor a tanulók, személyiségük minden szintjén, szellemi, fizikai, érzelmi tekintetben is intenzív fejlődésen mennek keresztül. A holisztikus szemlélet figyelembe veszi azt, hogy a kisiskolások számára a világ megismerése, az új tudás, illetve készségek elsajátítása nem kötődik külön tantárgyakhoz, nem tagolódik önálló, külön részekre. E szemlélet gyakorlati megvalósítását segíti a kereszttantervi megközelítés, amely segít a tanulóknak megőrizni a tanulás egységét.

Egy adott témát körüljárva a tevékenységek során érinthetjük az iskolai tantárgyak tartalmi elemeit, illetve fejleszthetjük az adott tantárgyra jellemző kompetenciákat is. A tantárgyakat egységben szemlélő pedagógia kiváló alkalmat teremt arra, hogy a tanulók kapcsolatot teremtsenek a korábbi ismeretek között, újragondolják és átismételjék a más tárgyakban tanultakat, így ismereteik mélyebbek, és használhatóbbak legyenek. Ezáltal a tanulás érdekesebbé és emlékezetesebbé válhat.

A holisztikus, személyiségfejlesztő megközelítéssel elősegíthetjük a motiváció fenntartását, a világ iránti kíváncsiság felkeltését, a tanulói autonómia és problémamegoldó képesség fejlesztését, illetve elősegíthetjük az iskolai tantárgyak összekapcsolását, összességében elősegíthetjük a tanulók egész személyiségének a nyelvi képzésbe ágyazott, kiegyensúlyozott fejlesztését.

3. 4. Kooperatív tanulás

Fontos alapelv a 6-13 éves korosztály tanításánál, hogy a nyelv elsajátítása aktív nyelvhasználat során történik. Kompetenciákat a kompetenciák aktivizálását igénylő feladatok megoldása közben, tevékenységek útján fejleszthetünk. A kommunikatív kompetencia fejlesztése esetében ez egyben azt is jelenti, hogy a feladatok nagy részét másokkal együttműködve végzik a tanulók. Ezért előtérbe kerülnek a társas tanulási módszerek, és a versenyt felváltja a kooperáció. A tanulóknak az órák során meg kell tanulniuk azokat a technikákat, melyek az együttműködéshez szükségesek, hogy tudatosuljon bennük, mennyire funkcionál jól a csoportjuk; mit kapnak a csoporttól, illetve, hogy mennyire tudják saját, egyéni szociális képességeiket használni a csoport segítése, a hatékony munkakapcsolat kiépítése érdekében.

A tanár feladata az, hogy a mindenkori pedagógiai célnak megfelelő tanulási módot válassza ki a kooperatív, a versenyszerű, vagy az egymástól független tanulási módok közül, hiszen az ideális osztályban mindhárom pedagógiai technika jelen van. A három eltérő technika segítségével a tanulók megtanulják, hogyan dolgozzanak együtt másokkal, máskor kedvtelve versenyezzenek egymással, s egyes esetekben a saját munkájukat mégis önállóan végezzék. A tananyag elvégzése során a tanulóknak lehetőségük van mindhárom tevékenységi módban történő munka kipróbálására és begyakorlására, de a fejlesztés során különösen nagy figyelmet fordítottunk a kooperatív technikáknak a tananyagba való beépítésére.

3. 5. Önálló tanulóvá nevelés

Mai világunk állandó jellemzője a változás. Gyorsan és folyamatosan nő az információ mennyisége, fejlődik a technika. A változó körülményekhez való alkalmazkodóképesség és rugalmasság elengedhetetlen a sikeres tanuláshoz, később a munkavállaláshoz. Azok a tanulók, akiknek van módjuk elsajátítani az ön-irányítás és az autonóm tanulás technikáit várhatóan, nagyobb eséllyel tudják majd tartósan szabályozni tanulásukat, felismerni saját igényeiket és szükségleteiket, és képesek lesznek a hosszú távú önfejlesztésre, önképzésre, a változó körülményekhez való alkalmazkodásra.

Az első lépéseket ezen az úton már a nyelvtanulás kezdetén érdemes megtenni. Az önértékelés különböző formáinak bevezetése segít abban, hogy a tanulók jobban megértsék a tanulás folyamatát, és észrevegyék azt, hogy a tanulás folyamata nem ér véget az iskolai órák befejeztével. E szemlélet gyakorlatban való alkalmazása nagyfokú figyelmet és rugalmasságot

igényel a tanártól is, és a hagyományos tanári szerepek megváltozásával jár. Fontos, hogy a tanár figyelme a tanításról a tanulás folyamatára tevődjön át, hogy nyitott legyen a tanulók gondolataira, ötleteire, és véleményének elfogadására, hogy alternatív feladatokkal és differenciáltan közelítsen az egyéni igényekhez, és a tanulókkal közösen alakítsa ki a közös munka szabályait és az értékelés formáit. Ezáltal a tanár is tanulóvá válik a munka során, és a tanulás sikerének felelőssége megoszlik a tanár és a tanuló között.

3. 6. Differenciálás

A tanulásnak, mint egyéni konstruktív folyamatnak a felfogásából következik az individualizálás és a differenciálás szükségessége. A differenciálás szempontjait és formáit a tanár az adott tanulócsoport, és az egyes tanulók ismeretében alakítja ki. Fokozatosan egyre nagyobb teret ad a tanulók számára, hogy választhassanak a különböző nehézségi fokú és/vagy különböző tevékenységformát igénylő, illetve lehetővé tevő feladatok közül, továbbá lehetővé teszi, hogy a tanulók a kiválasztott feladatot jellegének megfelelő munkaformában (egyedül, párban vagy csoportban), a számukra megfelelő munkatempóban végezhessék el. A tanulók ezáltal lehetőséget kapnak arra, hogy ismeretszintjüknek, érdeklődésüknek, szükségleteiknek és intelligenciatípusuknak leginkább megfelelő módon bővítsék ismereteiket, fejlesszék készségeiket és képességeiket.

A differenciálás céljának, módjának kialakításakor tekintetbe kell venni, hogy a tanulók, tudásszintjük különbözősége mellett, még sok más szempontból is különböznek egymástól, és biztosítani kell a tanulók számára az egyéni utakat. Eltérő lehet, pl. a tanulók érzékszervi beállítottsága, ami meghatározza, hogy melyik érzékszervi csatornájukat tudják eredményesebben használni a tanulásra. További differenciálásra ad lehetőséget, pl. a nemek közti különbözőség, vagy az érdeklődési kör.

3. 7. Tanári és diák szerepek

A tananyagban szereplő tevékenységformák együtt járnak a tanári és tanulói szerepek megváltozásával. A tanár már nem, mint a tudás egyetlen birtokosa és közvetítője áll a tanulók előtt, hanem mint szervező, megfigyelő, segítő. Ez egyben azt is jelenti, hogy a tanulóknak aktívabban, önállóbban, illetve együttműködőbben kell részt venni a tanulási folyamatban. Ezért fontos, hogy a program keretén belül fejlesszük a tanulói autonómiát, felelősséget, illetve együttműködési készséget is, és biztosítsuk, hogy a megnövekedett önállósághoz és felelősségvállaláshoz a tanulók megfelelő tanulási stratégiákat, tanulási módszereket és

nyelvtanulói készségeket sajátítsanak el. A fentebb említett módszertani alapelvek gyakorlatban történő alkalmazása meghatározza a tanulók és a tanár egymáshoz való viszonyát.

A tanár feladata, hogy új ismeretekhez juttassa a tanulókat, de ennek során építsen is a gyerekek meglévő tudására, tanulási tapasztalataira. A tanulók kreativitása kibontakoztatható azáltal, hogy a témák, feladatok megválasztásánál bevonjuk őket a tanulási folyamat szervezésébe és a tanulási – tanulói teljesítmény értékelésébe, visszacsatolunk a gyerek teljesítményére, fejlődésére, elsősorban az elért eredményeket hangsúlyozva. Hasznosnak bizonyulhat a szabályoknak a tanulókkal történő közös kialakítása és világos kinyilvánítása. Ez hozzájárulhat a kölcsönös bizalom kialakulásához, és a nyugodt, sikeres tanuláshoz szükséges környezet megteremtéséhez.

3. 8. A tanórai nyelvhasználat

A 6–13 éves korcsoportnál a nyelvtanulás folyamatát a természetes nyelvszajátítás folyamatához hasonlíthatjuk leginkább. Különösen fontos szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének. Ennek elsődleges forrása a célnyelvet tanító tanár, ezért fontos, hogy tanár a lehető leggazdagabb nyelvi környezetet biztosítsa a tanulók számára. Használja a célnyelvet a mindennapi osztálytermi interakciók, a tananyag feldolgozása és értékelése során. Amikor csak lehetséges, az újonnan felbukkanó szavakat, kifejezéseket próbálja a célnyelven megmagyarázni, támaszkodjon a tanulók tudására, kreativitására. A vizuális segédeszközök, a testbeszéd, a mozgás, a mesék, a rajzos feladatok és egyéb tevékenységek gazdag lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tanulók a számukra megfelelő és világos nyelvi környezetben találkozzanak az idegen nyelvvel.

A tanulók, az idegen nyelvi fejlődésük sebességében és ritmusában - csakúgy, mint az anyanyelvi fejlődésükben- jelentős különbségeket mutathatnak. A kezdeti időszakban sok tanuló még nem áll készen arra, hogy megszólaljon, beszélgetést kezdeményezzen, vagy akár aktívan részt vegyen abban. Ezt a tanulási folyamat elején tiszteletben kell tartani, hiszen non-verbális vagy mozgásos tevékenységeken keresztül a tanuló fejlődését így is figyelemmel lehet kísérni.

A hibákat a már meglévő ismeretek és készségek szintjére utaló, a következő lépéseket meghatározó jelenségekként, mint a tanulási folyamat természetes részét kezeljük. A tanulók nyelvi hibáinak javítása nem minden esetben szükséges, amennyiben a tevékenység végzése során a hangsúly a kommunikációra, és a folyamatos beszédre tevődik. A nyelvtanulás kezdeti

szakaszában alapvető fontosságú a biztonságot nyújtó osztálytermi légkör kialakítása, amiben a tanulók bátran és örömmel, kísérletezhetnek a nyelv használatával, mernek hibázni, és gondolataikat szívesen megosztják másokkal.

4. Értékelési alapelvek és módszerek

4. 1. Alapelvek

Az általános iskola alsóbb évfolyamain az értékelés alapvetően a tanulók motiválását, önbizalmuk növelését kell, hogy szolgálja. Az 5-6. évfolyamokon az értékelés célja ezen felül a kívánt továbbhaladás irányának kijelölése a tanuló számára. A tanári visszajelzés elsősorban pozitív megerősítést tartalmazzon és a tanulókat holisztikus módon – egész személyiségüket figyelembe véve – értékelje és fejlessze. Növelje a nyelvtanuló önismeretét, önbecsülését. Értékelje az idegen nyelvhez és a tanulási folyamathoz való pozitív hozzáállást, a tevékenységekben való aktív részvételt, a társakkal és a tanárral való együttműködést, az interkulturális nyitottságot, azaz elsősorban fejlesztési területekre és kompetenciákra irányuljon, ne nyelvi tartalmakra és ismeretekre. Legyen tekintettel a tanulók eltérő kiindulási nyelvi szintjére, haladási tempójára, egyéniségére és életkörülményeire. Az értékelés során a tanulók nyelvi szintjéről és szükségleteiről összegyűjtött információkat a tanár használja arra, hogy a tanulási folyamatot a tanulók változó igényeihez igazítsa.

Lényeges, hogy az értékelés kommunikatív nyelvhasználat során történjen. Döntően legyen személyre szabott, kvalitatív és szöveges. Állandó eleme legyen az önértékelés, és vonja be a tanulók egymásról alkotott véleményét. Legyen transzparens, azaz szempontjai, ideje, módja legyenek a tanuló számára ismertek. A csoport teljesítményét együttesen, ne egyénekre bontva értékelje.

Kisiskolások esetében az értékelés történhet nemcsak a célnyelven, hanem anyanyelven, vagy a tanulók által megszokott és értelmezhető egyéb, non-verbális módokon. A szakasz felsőbb évfolyamain elérendő célunk, hogy az értékelés kommunikatív nyelvhasználat során, a célnyelven történjen, döntően kvalitatív módon és szöveges formában. Legyen transzparens: szempontjai, módja, ideje legyen a tanulók számára ismert. Állandó eleme legyen az önértékelés és a tanulók egymás munkájáról alkotott véleménye, ezáltal is fejlesztve a tanulói autonómiát. A tanulók legyenek képesek megfogalmazni, mit tanultak, miben fejlődtek ők vagy társaik az autentikus anyagokkal való foglalkozás során. Kooperatív munkaformák esetében a csoport teljesítményét együttesen, és ne egyénekre bontva értékeljük.

4. 2. Példák az alapelveket megvalósító lehetséges értékelési módszerekre

Portfólió: a tanulói munkák meghatározott, közösen kialakított elvek szerinti gyűjteménye. Egy-egy tanulási szakaszban általában előre meghatározott darabszámú és jellegű (pl. műfajú) munkát tartalmaz, összeállításában a tanárnak és a diáknak is van szerepe. Bármikor áttekinthető, a tanulási folyamat egészéről ad képet, növeli a tanulói felelősséget.

Egymás értékelése (peer review):

A tanulók párban vagy csoportban, előre (általában közösen) megállapított szempontok alapján értékelik a tanulási folyamatot, akár a csoport, párok szintjén. Erősen megnöveli a felelősséget, tudatosítja a tanulási folyamat egyes elemeinek szerepét. A folyamatra koncentrálnak, nem a végeredményre. Tárgya lehet egyetlen tevékenység, egy tanóra vagy egy teljes modul.

Tanulói önértékelés: Ennek az értékelési módszernek az alapfeltétele, hogy megtörténjen az egyéni (esetleg páros vagy csoportos) tanulási célok kitűzése, és ez illeszkedjen az egyéni fejlődési szükségletekhez, valamint mérhető legyen.

Egy tanuló értékeli a csoport munkáját:

Előre megadott szempontok alapján, mindig más végzi az értékelést, és általában egy-egy óra sikere, eredményessége mérhető vele. Fontos, hogy módot adjunk a többiek hozzászólására is.

Csoportmegbeszélés:

A nyelvtanulói csoportnál kisebb, az adott feladatot együtt végző diákok megbeszélése ez, különösen szükséges a hosszabb, projekt jellegű tevékenységek során az addig elért eredmények megbeszélésére és a további lépések meghatározására.

Tanulói napló vagy a kompetenciákat felsoroló eredménylista:

A naplónak sablont kell tartalmaznia, amely alkalmas az elért eredmények rögzítésére, a hiányosságok feltárására és a követendő lépések meghatározására. Egyszerű formája a követelményeket tartalmazó részletes lista, amelyet a tanulási folyamat (szakasz) elején állít össze a tanár, a tanuló, pedig bármikor kipipálhatja azt az elemet, amelyet elért.

Példák az alapelveket megvalósító lehetséges értékelési módszerekre

Példákat adunk arra, hogy a fenti értékelési alapelvek milyen értékelési módszerekkel valósíthatók meg. A példák zöme több értékelési alapelvet is megvalósít, ezért sok az átfedés. Az ismétlés elkerülése végett csak egy, a legjellemzőbbnek ítélt elvhez tüntettünk fel minden példát.

Az értékelés növelje a nyelvtanulók önismeretét, önbecsülését.

- Gyermekirodalmi gyűjtemény, portfólió készítését követően a tanulók bemutatják tanáruknak és társaiknak saját portfólióikat, elmondják, hogy melyik autentikus anyaghoz mit készítettek, melyik a kedvencük és miért, stb. Önértékelésüket követően a társak és a tanár is véleményt mondanak a portfólió tartalmáról és kivitelezéséről. Portfólió: a tanulók egy dobozban, dossziében összegyűjtik mindazt, amit az autentikus anyagok (gyermekirodalmi művek) feldolgozása során készen kaptak, illetve egyedül vagy társaikkal saját maguk készítettek el pl.: mondókák, versek, mesék, történetek, azok illusztrációi, képek, rajzok, poszterek, bábok, maszkok, szorgalmi feladatként önállóan gyűjtött anyagok stb.)

A tanuló „Oklevelet” kap, amelyben rögzítjük, ha valamit megtanult, elsajátított, vagy megalkotott.

- A tanulók előadását a társak és a tanár tapsal jutalmazza.
- A tanulót megdicsérik, ha valamit sikerrel oldott meg.
- A tanár összegyűjti az órán hallott jó nyelvi megoldásokat, felírja őket a táblára, dicsér, megtapsol.
- A tanuló írásos munkájának tartalmára a tanár írásban válaszol, miközben helyes példákat ad azokra a nyelvi elemekre, amiket a tanuló helytelenül használt.

Az értékelés kompetenciákra irányuljon, és kommunikatív nyelvhasználat során történjen.

- Portfólió: a tanár egy dobozban, dossziében összegyűjti a tanuló legjobb munkáit, pl. leveleket, történeteket, posztereket, előadások jegyzeteit és szemléltető anyagát, szerepjátékok, előadások, drámajátékok hangfelvételeit, videofelvételeket, fotókat stb., és kérdőív segítségével értékeli magát, majd ugyanezt a kérdőívet kitöltve megkapja egy tanulótól és a tanártól is. Az érdemjegy ezek összegzéséből születik.

- Kommunikációs feladat során előre ismertetett/egyeztetett szempontok szerint megfigyeljük a tanuló nyelvi viselkedését és regisztráljuk. A portfólióba tesszük a feljegyzést.
- A projektmunka során a tanár egy mappában összegyűjti a tanulók munkáit, pl. leveleket, történeteket, poszttereket, előadások jegyzeteit és szemléltető anyagát, szerepjátékok, előadások, drámajátékok hangfelvételeit, videofelvételeket, fotókat, stb. és a projekt befejezése után közösen megtekintik azokat. Mind a tanár, mind a tanulók értékelnek, véleményt formálnak az elkészült munkákról.
A szóbeli értékelésen túl a tanulók kérdőív segítségével is értékelhetik magukat. Ugyanezt a kérdőívet megkapják más tanulók, illetve a tanár, és ezeket összehasonlítják az önértékeléssel.

Az értékelés segítse a tanulók autonóm nyelvtanulókká válását.

- A tanulók kitöltenek egy önértékelő lapot vagy naplót, majd párban megvitatják, miben fejlődtek, mit tanultak. Ezt követően tanárunkkal hármásban vagy kis csoportban beszélgetnek arról, ki hogy látja a fejlődést, illetve az előttük álló tennivalókat. Önértékelő lap, napló tartalma: pl. „megtanultam...; tudom, hogy kell ...; el tudom mondani, hogy...ez jól megy nekem...; ebben fejlődnöm kell...; ez sikerült...; ezzel problémám volt.”
- A tanulók kis csoportokban vagy párban olyan társasjátékkal játszanak, amely az önértékelést illetve egymás értékelését segíti oly módon, hogy az elsajátított anyagra vonatkozó kérdéseket, feladatokat fogalmaz meg. (pl.: lépj egyet - ha, tudod melyik mondókának, mesének a szereplője a képen látható alak; - ha kitalálsz a társaid elmutogatása alapján...)
- A projektfeladat megoldása után időt adunk arra, hogy a tanuló saját munkájára reflektáljon és rögzítse az eredményt.

Az értékelés legyen kvalitatív és szöveges.

- A tanulók írásos munkájának (pl. meseátdolgozás) tartalmára a tanár írásban reagál, miközben helyes példákat ad azokra a nyelvi elemekre, amiket a tanulók helytelenül használtak.
- szóban és írásban is visszajelzést kap a tanuló, ez kiemeli erősségeit, és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeli jövőben reálisan képes megoldani.

Az értékelés legyen transzparens.

- Egy gyermekirodalmi mű előadását követően, mielőtt a tanár saját maga értékelné a tanulók teljesítményét, önértékelést kér a tanulóktól. Ezeknek a szempontjai megegyeznek a tanár által használt szempontokkal, és előre ismertettek, illetve előzetesen közösen alakították ki őket. (pl. piros pont, ötös jár...)
- A tanterem falára kifüggesztik a félév elején közösen kialakított értékelési szempontokat (szöveges vagy rajzos formában).

Az értékelés legyen csoportos értékelés kooperatív munkaformák esetén.

- A csoportmunka után a csoport összes tagja ugyanazt az értékelést kapja (szövegeset, illetve érdemjegyet).
- A csoport tagjai elemzik, ki mivel járult hozzá az eredményhez. Egymásnak üzeneteket írnak, megfogalmazzák, hogy kitől mit várnak a következő együttes munka során.

Az értékelésnek legyen fontos része az önértékelés és a társak értékelése.

- Mielőtt a tanár saját maga értékelné a tanuló teljesítményét, önértékelést kér a tanulótól. Ennek a szempontjai megegyeznek a tanár által használt szempontokkal, és előre ismertették, illetve előzetesen közösen alakították őket.
- A tanuló a feladatok megoldása után kap időt, hogy saját munkájára, hozzájárulására reflektáljon, értékelését rögzítse.
- Konferencia: a tanulócsoporthoz és a tanár közösen nézik meg és értékelik az elkészült feladatokat, műveket, gyűjteményt (portfólió). A tanár a csoport egy tagja, egy szavazata van.
- A tanuló tanulási naplót vezet.
- A tanuló tanulási „könyvelést” vezet a következő lehetséges fejlécekkel: „Ez jól megy nekem / Ebben fejlődnöm kell / Ez sikerült / Ezzel problémám volt.”

Az értékelés legyen pozitív, „mit tud?” alapú.

- A tanár összegyűjti az órán hallott jó nyelvi megoldásokat, felírja őket a táblára, dicsér, megtapsol.
- A tanuló arról kap írásos visszajelzést egy szóbeli produkció után, hogy mit tudott jól megoldani.

Az értékelés vegye figyelembe az eltérő kiindulási nyelvi szinteket.

- Több megoldást is lehetővé tévő feladatokban értékel a tanár (pl. igen/nem választás helyett, skálát ad).

5. A TANANYAG RENDSZERE ÉS TARTALMA

5. 1. A tananyag rendszere: a modulok

A kerettanterv az idegen nyelvi kompetencia fejlesztéséhez kidolgozott részben vagy egészében választható **modulrendszerű kiegészítő anyag**, amelyet az általános iskolák 6-13 éves tanulók idegen nyelvi fejlesztéséhez, tanórai munkájához ajánlunk. A kerettanterv tartalmaz minden olyan elemet, amely a megvalósításhoz szükséges úgy a tanuló, mint a tanár számára.

A kiegészítő tananyag moduláris rendszerben épül fel. Egy-egy modul általában 5 tanórát ölel fel. A modulok felhasználása a tanmenet minimum 30%-ában ajánlott, rugalmas alkalmazásuk révén felhasználásuk kötetlen. A tananyagmodulok a NAT követelményeire támaszkodnak, de nem követik egyik kerettantervet és tankönyvet sem. Olyan általános és nyelvi készségek fejlesztését szolgálják, és olyan a korosztály számára érdekes és motiváló témákkal foglalkoznak, amelyek lehetővé teszik, hogy bármelyik helyi tantervbe és tanári tanmenetbe beilleszthetők legyenek.

A tananyagok megválasztása, kidolgozása és elrendezése, a feldolgozásukra javasolt lépések, munkaformák, stb. lehetővé teszik a tanulócsoporton belüli személyre szabott, azaz **differenciált oktatást**, a különböző nyelvi szinteknek megfelelő feladatválasztást, valamint a teljes tanulói személyiség aktivizálását épp úgy, mint a tanulói kreativitás kiaknázását és sokirányú fejlesztését. A moduláris rendszer lehetővé teszi, hogy a modultípust alkalmazó tanár válasszon a felkínált anyagok közül és a megfelelőnek ítélt modulokat úgy integrálja tanmenetébe, ahogy azt az adott tanulócsoport szempontjából a leginkább megfelelőnek ítéli.

5. 2. A tananyag tartalma: Oktatási anyagok a 6 -10 éves kezdő nyelvtanulók számára

Az idegennyelv-oktatásának kezdő szakaszát angol és német nyelven három különböző, de egymásra szervesen építő oktatási anyaggal segítjük. A kezdő nyelvi program elemei a

Bevezető szakasz, a Mese- vagy témafeldolgozás és a Témák és tevékenységek. A tanári útmutatót és tanítási anyagokat tartalmazó programot a tanulók eltérő életkori és tanulási sajátosságai, képességei, az anyanyelven szerzett tapasztalatuk valamint kognitív fejlettségük alapján két korcsoportba osztottuk az alsó tagozaton. Külön programok kínálunk a 6-8 és a 9-10 éves kezdő nyelvtanulóknak. A program elemei olyan nyelvtanítási módszerekre építenek, amelyek sikeresen alkalmazhatók a 6–10 éves kezdő nyelvtanulók körében, mert figyelembe veszik a gyermek magával hozott tudását, képességeit, maximálisan építenek ezekre, és szem előtt tartva a gyermek holisztikus fejlődését a komplex nyelvi készségfejlesztésre helyezik a hangsúlyt.

5. 2. 1. Bevezető szakasz

A Bevezető szakasz egy kb. 20 tanórás programot nyújt az idegen nyelvi fejlesztés megkezdésére az első tanórától kezdve. Olyan részletes leírást ad, amely segíti a nyelvórák szervezését és vezetését a tapasztalt és kevésbé tapasztalt nyelvtanárok számára. Taneszköz rendszere változatos, igényes és motiváló a kisgyermek számára.

A Bevezető szakasz főbb céljai:

- az idegen nyelvi kommunikáció bemutatása és megalapozása,
- a célnyelvi óravezetés bevezetése,
- a kezdő szakasz nyelvtanulásában leggyakrabban szereplő feladattípusok bemutatása,
- a hallás utáni megértés fejlesztése és
- a szókincs bővítése.

A nyelvi programban számos olyan tevékenység található, amely gazdag nyelvi inputot tartalmaz, a kisiskolás tanulókat aktívan vonja be a tanulás folyamatába, és folyamatosan cselekedtetni őket, de még nem várja el tőlük az önálló beszédprodukción. A legtöbb tevékenység teljes csoportban vagy párban végezhető, egyrészt a változatos munkaformák megismertetése céljából, másrészt az önbizalom fejlesztése céljából. A Bevezető szakasz különböző témákból merítve tartalmaz egy alap szókészletet, változatos tevékenységekhez kapcsolódva tartalmazza az osztálytermi nyelvet, és nagymértékben épít a célnyelvi gyermekirodalomból olyan mondókákra, kiszámolókra, dalokra és versikékre, amelyek az autentikus nyelvi forrást biztosítják a kisiskolás nyelvtanulóknak.

A Bevezető szakasz első része egy térkép, amely a 20 tanóra áttekintését, összefoglalását adja meg. A részletes tanári útmutató lépésről lépésre vezeti a nyelvtanárt az órák

szervezésében és vezetésében, megadja a nyelvi inputot, leírja az óravezetés nyelvét és példát ad a várható tanulói beszédprodukciónak is. A taneszközrendszer olyan tanítási anyagokat tartalmaz, amelyek szemléltetik a tanítási anyag feldolgozását, segítik a megértést, és aktívan bevonják a kisiskolásokat a nyelvtanulás folyamatába.

A Bevezető szakasz 6-8 és 9-10 évesek számára külön programot kínál. A fiatalabb korcsoport számára elsősorban a szóbeli kommunikációra épülő tevékenységek jellemzik a nyelvi programot. A nyelv természetes közegeként – illusztrációk mellett – ugyan megjelenik a szavak vagy szövegek (dalok, mondókák, stb.) írott formája, de nem várjuk el a tanulóktól ezek elolvasását. Ha azonban a tanuló saját fejlődési üteméhez mérten önállóan kapcsolatot teremt a szó jelentésének képe és írott alakja között, vagy a világból szerzett ismeretei alapján felismeri ezeket, akkor megerősítjük ebben, és pozitív visszajelzéssel ösztönözzük.

A 9-10 éves nyelvtanulók kognitív fejlettségük és az anyanyelven szerzett tapasztalatuk, ismeretük alapján fokozatosan ismerkednek meg az idegen nyelvi olvasás és írás előkészítésének lépéseivel és alkalmazzák is ezen képességeiket az idegen nyelv tanulása során.

Az angol nyelvi program Bevezető szakasza egy ún. Progress Book-ot is tartalmaz. A tanulók által vezetett könyvecske célja a nyelvi fejlődés dokumentálása és a feladatlapok rendszerbe foglalása. Ebben a könyvecskébe kerülnek mindazok a mellékletek és feladatlapok, amelyek nyelvi anyagával (pl.: szókincs, mondóka, dal) a tanulók már megismerkedtek, vagy amelynek anyagát már elsajátították. Ezeken a feladatlapokon az illusztráció mellett megjelenik a szavak és szövegek írott formája, amely leginkább a nyelvtanárnak vagy a szülőknek szolgál útmutatásul. A nyelvtanulóktól nem várjuk el ezeknek a szövegeknek az el- vagy felolvasását, de fokozatosan bevezetjük őket az idegen nyelvi olvasás és írás lépéseibe.

A két korcsoportnak készült program tartalmában és tevékenységeiben több közös elemet tartalmaz, de a feldolgozás szintjében eltér. A Bevezető szakaszt a Mese- vagy témafeldolgozás követi.

A Bevezető szakasz elemei angol és német nyelven:

Korcsoport	Angol nyelv	Német nyelv
6-8 éves nyelvtanulók	Me and Us	Ich und wir
9-10 éves nyelvtanulók	Me and Us	In der Schule

5. 2. 2. Mese- vagy témafeldolgozás

A Mese- vagy témafeldolgozás egy kb. 10 tanórás nyelvi fejlesztési programot nyújt egy-egy jól ismert mese vagy kedvelt téma feldolgozása során. Ez a szakasz közvetlenül kapcsolódik, és szervesen épít a Bevezető szakasz fejlesztési eredményeire és nyelvi anyagára. Egy mese vagy téma feldolgozása során olyan tevékenységek elvégzésébe vonja be a kisiskolás nyelvtanulókat, amelyek az idegen nyelvi fejlesztésen túl segítik az általános készségek fejlesztését és együttműködésre sarkallják őket. Ebben a szakaszban már bátran építhetünk a tanórák célnyelven történő vezetésére és a legtöbb feladat célnyelven történő bemutatására. A tanulók önbizalmának, sikerélményének és nyelvtanulási szokásainak megerősítése céljából olyan feladatok és tevékenységek is szerepelnek ebben a szakaszban, amelyek egy része fellelhető a Bevezető szakasz tevékenységei között.

A Mese- vagy témafeldolgozás szakaszának főbb céljai:

- a Bevezető szakaszban elsajátított szókincs és nyelvi input mélyítése,
- a Bevezető szakaszban megismert nyelvtanulási feladatok megerősítése,
- a szókincsfejlesztés,
- a hallás utáni megértés fejlesztése,
- a beszédképesség fejlesztése egy adott témakörben,
- 9-10 éves nyelvtanuló körében az idegen nyelvi olvasás és írás megalapozása,
- az együttműködés és a nyelvtanulási stratégiák fejlesztése.

A Mese- vagy témafeldolgozás tanítási anyaga gazdag célnyelvi gyermekirodalmi forrást tartalmaz mondókák, dalok, versikék formájában. A élményszerű nyelvtanulás kialakítása céljából olyan mindennapos, a kisgyermek számára természetes nyelvi szituációkba vonja be a tanulókat, mint a mesemondás vagy a szerepjátszás. A feladatok és tevékenységek verbális és non-verbális kommunikációra ösztönzik a tanulókat és elősegítik a spontán beszéd kialakulását.

Az angol nyelvi program egy-egy jól ismert mese, a német nyelvi program a kisiskolások körében kedvelt témák feldolgozását kínálja. A mesék és témák kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy a kisiskolás nyelvtanulók számára ismert és kedvelt mesékkal és témákkal ismerkedjenek meg a tanulók először idegen nyelven is. Ezzel kívánjuk erősíteni a tanulók önbizalmát és motivációját.

A Mese- vagy témafeldolgozás térképe a 10 tanóra áttekintését, összefoglalását adja meg. Az angol változat a térkép előtt egy témahálót is tartalmaz, amely a mesefeldolgozás főbb tevékenységeit rendezi résztémák köré és mintát ad egy más, a nyelvtanár által választott mese feldolgozásának lehetséges tervezésére. A tanári útmutató részletes óraleírásokat tartalmaz, és segítséget nyújt a nyelvtanárnak a célnyelvi óravezetéséhez. A kisiskolások számára motiváló és cselekedtető tevékenységeket tartalmaz, amelyet változatos munkaformákban dolgoz fel a nyelvtanulókkal. A tanítási eszközrendszer igényes szemléltető eszközökből áll, amelyek egyrészt számos céllal felhasználhatóak, másrészt aktív feladatvégzésre ösztönzik a tanulókat.

A Mese- vagy témafeldolgozás szorosan épít a Bevezető szakaszra és hasonlóan a korábbiakhoz, külön a 6-8 és külön a 9-10 éves korcsoport számára kínál nyelvi fejlesztési programot. A két korcsoport számára készült program között az eltérés a nyelvi fejlettség szintjében található meg. A legkisebbek tanítási anyagában a szóbeli fejlesztés mellett megjelennek az idegen nyelvi olvasás előkészítésének lépései is. A szövegek és képek illusztrációja mellett megtaláljuk a szóképeket, a szavak és szövegek írott formáját is. Az anyanyelv elsajátításához hasonlóan itt sem zárjuk ki az írott nyelvet a tevékenységekből, feladatokból, nyelvi anyagokból, de nem követeljük meg a tanulóktól azok önálló elolvasását. A szavak és szövegek írott formájának megadásával célunk, hogy a tanuló természetes nyelvi közegben ismerkedjen meg az idegen nyelvvel és fokozatosan, saját fejlődési ritmusához mérten sajátítsa el azokat.

A Mese- vagy témafeldolgozás elemei angol és német nyelven:

Korcsoport	Angol nyelv	Német nyelv
6-8 éves nyelvtanulók	The Enormous Turnip	Hände
9-10 éves nyelvtanulók	The Three Little Pigs	Im Zirkus

A Mese- vagy témafeldolgozást a szabadon felhasználható Témák és tevékenységek című szakasz követi.

5. 2. 3. Témák és tevékenységek

A kezdő nyelvtanulók nyelvi fejlesztési programjának következő eleme, a Témák és tevékenységek című rész épít a Bevezető szakasz és a Mese- vagy témafeldolgozás eredményeire, nyelvi anyagára, de funkciójában és szerkezetében eltér azoktól. Ebben a részben

a két korcsoport számára olyan témák feldolgozásához kínálunk tevékenységeket, amelyek egyrészt megtalálhatóak más műveltségterületek témái között, másrészt a kisiskolás tanulók érdeklődésére számíthat. Egy-egy téma feldolgozásához altémákba rendezett tevékenységet ajánlunk. Minden téma egy témahálóval kezdődik, amely hálós elrendezésben tartalmazza az altémákat és az altémákhoz kapcsolódó tevékenységeket. Egy-egy téma átlagosan 4 altémát, egy-egy altémán belül 4-6 tevékenységet tartalmaz. Az egy témához tartozó 15-20 tevékenység gazdag kínálatot nyújt a kereszttantervi kapcsolatokat átfogó feldolgozásához.

A Témák és tevékenységek című rész főbb céljai:

- cselekedtető és kreatív tevékenységek feldolgozása a nyelvórán,
- egy-egy témához kapcsolódó szókincs és célnyelvi kommunikáció fejlesztése,
- spontán és természetes célnyelvi beszéd fejlesztése,
- a kereszttantervi kapcsolatok tudatos megjelenése a nyelvórán,
- változatos munkaformák szervezése.

A Témák és tevékenységek című rész részletes tevékenység-leírásokat tartalmaz, de nem ad óraleírásokat. A nyelvtanár feladata, hogy egy kiválasztott téma feldolgozását a felsorolt tevékenységekből kiválasztva megtervezze, előkészítse és a tanulócsoporthoz igényeihez adaptálja. Egy-egy téma bőséges kínálatot ad cselekedtető és kreatív tevékenységekből. A tevékenységek elvégzésének időtartama változó, 10 perctől akár egy egész tanórát átfogó tevékenységeket is találunk a leírások között. A nyelvtanár szakmai kompetenciája és döntése, hogy egy téma feldolgozásához a tanulócsoporthoz számára mely tevékenységeket választja ki és azokat milyen sorrendbe szervezve végzi el tanulóival. Az egy témához tartozó tevékenységek feldolgozásának óraszámát a fejlesztési célokkal és a tanulók érdeklődésével összhangban kell megtervezni. A tevékenységekhez tartozó taneszközök elsősorban a nyelvtanárnak szólnak, példát vagy mintát adnak a taneszközök fejlesztéséhez, kivitelezéséhez.

A témák alacsonyabb és magasabb nyelvi és általános kompetenciákra építő tevékenységeket is tartalmaznak, így a nyelvtanár a legmegfelelőbb tevékenységeket tudja kiválasztani az adott tanulócsoporthoz.

A Témák és tevékenységek című rész elemei angol és német nyelven:

Korcsoport	Angol nyelv	Német nyelv
6-8 éves nyelvtanulók	Boys and Girls Circles Colours and shapes Forest sCAREd Vegetables Vehicles Water	Farben und Formen Gemüse Wald Verkehrsmittel Karten Mädchen and Jungen
9-10 éves nyelvtanulók	Books Camp Collections Faces In Space My Birthday	Burgen Geburtstag Indianer Kreise Meine Bücher Wasser

5. 3. Oktatási anyagok a 10-13 éves nyelvtanulók számára

A 10-13 éves nyelvtanuló számára készült oktatási anyagok szerkezetükben jelentősen eltérnek a 6-10 éves korcsoport számára kidolgozott nyelvi programtól. Míg a legkisebbek számára az idegen nyelvi tanórákat lefedő teljes nyelvi program készült, addig ennek a korosztálynak az adott helyi programhoz vagy választott nyelvkönyvhöz csatlakozva kínálunk a nyelvi készségfejlesztés különböző területeire nyelvtanítási kiegészítő anyagokat. A tanítási tartalmakat három különböző típusú oktatási anyagba, modulgyűjteménybe rendezve kínáljuk: **MeseMondóka, Kreatív Kommunikáció, Projektek a nyelvórán.**

Egy adott típusú oktatási anyaghoz pl.: MeseMondóka több modul, azaz 5 tanórát lefedő kiegészítő anyag tartozik. A modulok egyrészt témaválasztásukban, másrészt a Közös Európai Referenciakeret alapján meghatározott nyelvi szintekben különböznek egymástól. Így valósítható meg a kiegészítő anyagok között az a rugalmas tananyag-elrendezés, amely egyszerre alkalmazkodik a tanulók életkorához, nyelvi szintjéhez, érdeklődési köréhez és a

készségfejlesztés fókuszához is. A kiegészítő anyagok egyetlen nyelvkönyvhöz sem csatlakoznak.

5.3.1. MeseMondóka

A MeseMondóka típusú oktatási anyag célja

A gyermekirodalom a tanulók holisztikus fejlődése szempontjából rendkívül gazdag pedagógiai és kulturális eszköztár. Hatékonyan segíti az általános nevelési célok megvalósítását, és autentikus célnyelvi tananyagként egyedülálló lehetőségeket nyújt a tanulók nyelvi készségeinek fejlesztéséhez is.

A MeseMondóka típusú oktatási anyag elsődleges célja, hogy módszertanilag minden gyakorlati útmutatást megadva segítséget nyújtson a pedagógusoknak abban, hogy önállóan, magabiztosan és kreatívan legyenek képesek autentikus (nem nyelvtanítási céllal készült) anyagokra támaszkodó változatos és színvonalas tanórai, illetve tanórán kívüli (szakkör, nyelvi klubdélután, nyelvi tábor) tevékenységek megszervezésére és sikeres lebonyolítására. A MeseMondóka típusú oktatási anyag célul tűzi ki azt is, hogy a tanárok megismerjenek és elsajátítsanak az adott korosztály érdeklődési körének és életkori sajátosságainak megfelelő alkotásokat a célnyelvi gyermekirodalom témaköréből (gyermekdalok, mondókák, versek, mesék, kiszámolók, hagyományos gyermekjátékok és körtáncok).

A tanulók korának és érdeklődési körének megfelelő témaválasztás, a célnyelvi környezet megteremtése, az állandó tevékenység, a változatos munkaformák alkalmazása, a játékosság, az oktatási anyagot végigkísérő ösztönzés a legfontosabb módszertani alapelvek. Különösen fontos szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének. A MeseMondóka típusú oktatási anyag gazdag gyermekirodalmi anyagával kiválóan alkalmas ennek biztosítására. Az anyanyelvhez hasonlóan, az idegen nyelv elsajátítását is megelőzi egy egyénenként eltérő hosszúságú ún. 'csendes időszak'. Az oktatási anyag jellegéből adódóan a tanulóknak számos lehetőségük nyílik a gyermekirodalmi anyagok kapcsán arra, hogy non-verbális módon vegyenek részt a tanulási folyamatban. A nyelv rendszerének elsajátítása helyett az idegen nyelv eszközként való használata a nyelvórák egyik meghatározó alapelve. Erre is remek lehetőséget nyújtanak a gyermekirodalmi művek köré épülő feladatok.

A MeseMondóka típusú oktatási anyag tartalma

A MeseMondóka típusú oktatási anyag autentikus gyermekirodalmi forrásokra épül és biztosítja mindazokat a gyakorlati módszertani ismereteket (pl. órászervezési technikák, fejlesztendő területek, változatos munkaformákban végezhető sokszínű tevékenységi formák, értékelési módok stb.) a tanár számára, melyek segítségével az eltérő képességű, érdeklődésű, háttérű, motivációjú és intelligenciatípusú tanulók sikeresen bevonhatók a nyelvtanulás folyamatába.

A GYERMEKIRODALOM SZEREPE A NYELVOKTATÁSBAN

A gyermekirodalom változatos forrásaiból a MeseMondóka típusú oktatási anyag szándéka szerint minél többet felhasznál. Olyan szövegeket tartalmaz, amelyek egyrészt eredeti vagy kissé átalakított formában a népköltészetből származnak, vagy amelyeket eredetileg is gyerekeknek írtak, illetve melyek eredetileg ugyan nem gyerekeknek szóltak, de átalakítva, átdolgozva a gyerekek olvasmányaivá váltak. Azokat a műveket is ide soroljuk, amelyeket maguk a gyerekek írtak. A gyermekirodalom műfajai közé tartoznak többek között a mesék, versek, mondókák, kiszámolók, nonszensz versikék, nyelvtörők, találós kérdések, gyermekjátékok, dalok, mesejátékok, bábjátékok.

Fontos szerep jut a gyermekverseknek, amelyek típusaival már kora gyermekkorban megismerkednek a gyermekek. A gyermekköltészet mondókái, csiklandozós, lovagoltató, tapsoltató játékaival, altatódalai zeneiségükkel, ritmusukkal, játékoságukkal, gazdag érzelmi töltetükkel és ősi kultúra-elemeikkel meghatározó örömforrássá és erős korai versélménnyé válhatnak a kisgyermek számára.

Külön említést érdemel a gyermekkönyv, amely megjelenési formája alapján kétféle lehet, aszerint, hogy a képek vagy a szöveges részek dominálnak benne. Az olvasóvá válás és olvasóvá nevelés szempontjából komoly szerepet játszik a látszólag kevés inputot tartalmazó 'képeskönyv' olvasása. Az idegennyelv-órán a tanító és a tanulók együttes, interaktív olvasás során, a gyermek a tanulási-tanítási folyamat aktív részeseként vesz részt a mese megértésében. Nem passzív befogadó, hanem a jelentés megalkotója. Általánosan elmondható, hogy a gyermekirodalmi művekkel való foglalkozás során a tanulók számára számos lehetőség nyílik az önkifejezésre, a kreatív, játékos nyelvhasználatra. Ezek a foglalkozások kiváló kontextust teremtenek a természetes nyelvvelsajátításnak, és mind motivációs, mind szocializációs szempontból kiemelkedő jelentőségűek.

5. 3. 2. Kreatív kommunikáció

A Kreatív kommunikáció típusú oktatási anyag célja

A Kreatív kommunikáció típusú oktatási anyag fő célja, hogy fejlessze a tanulók azon általános készségeit és kommunikatív nyelvi kompetenciáit, amelyek a célnyelven való kreatív kommunikációt lehetővé teszik, és ezzel hozzájáruljon ahhoz, hogy a tanulók a közoktatásban folyó nyelvi képzés során használható nyelvtudást szerezzenek.

A Kreatív kommunikáció típusú oktatási anyag kiemelt célja a kommunikatív kompetencián belül a tanulók beszédképességének és beszédértésének fejlesztése olyan tevékenységeken keresztül, amelyek egy adott témakörhöz kapcsolódnak, és közel állnak a korosztály mindennapos tevékenységeihez, érdeklődéséhez. A tanulók számára ismerős kontextus, a világos céllal rendelkező feladatok lehetővé teszik, hogy a gyerekek magabiztosan használják megszerzett tudásukat véleményük, érzéseik kifejezésére. A pozitív osztálytermi légkör, a játékos feladatok teret adnak a kreatív önkifejezésnek.

Az önálló tanulás mellett, az osztálytermi tevékenységek során a gyerekek megtanulnak társaikkal együttműködve párban, illetve nagyobb csoportban is eredményesen, kreatívan dolgozni, véleményüknek hangot adni. Célunk, hogy mind az egyéni, mind a kooperatív munka során a tanulók többféle tanulási stratégiával ismerkedjenek meg, és ezzel párhuzamosan, megtanulják tisztelni és értékelni a társak eltérő hozzájárulását a feladatokhoz. Ez elmélyíti érzékenységüket más emberek, kultúrák iránt is.

A Kreatív kommunikáció típusú oktatási anyag tartalma

Az oktatási anyag fókuszában, hangsúlyosan kommunikatív és kreatív jellege miatt főként a receptív és szóbeli, később a szóbeli és a produktív készségek állnak: interakció, összefüggő beszéd és kreatív írás. A tananyagok megválasztása, kidolgozása és elrendezése lehetővé teszi a tanulócsoporthoz belüli személyre szabott tanulást, a különböző nyelvi szinteknek megfelelő feladatválasztást és a teljes tanulói személyiség bevonását éppúgy, mint a tanulói kreativitás kiaknázását és sokirányú fejlesztését.

A KREATÍV KOMMUNIKÁCIÓ SZEREPE A NYELVOKTATÁSBAN

A Kreatív Kommunikáció típusú oktatási anyag a használható nyelvtudás megalapozását célozza. Használható nyelvtudáson olyan nyelvtudást értünk, amely biztosítja a tanuló számára,

hogy a nyelv segítségével a való életben cselekedni, tevékenykedni tudjon. Ez a nyelvtudás tehát nyelvi tevékenységekben nyilvánul meg, nyelvi tevékenységek közben fejleszhető, és nyelvi tevékenységekben mérhető. Ebből következően a használható, cselekvőképes nyelvtudást célként megjelölő program is a kommunikatív nyelvi kompetenciákra és nyelvi tevékenységekre koncentrál és nem a nyelvi rendszerre (szókincs, nyelvtan, kiejtés), vagyis fő tartalmát a kommunikatív nyelvi kompetenciák fejlesztését szolgáló nyelvi tevékenységek adják.

A kommunikáció során a nyelvhasználat mindenkor kreatív: a beszélő saját céllal, a saját mondanivalójának, a helyzetnek és egyéniségének megfelelően választ és rak össze elemeket a nyelv hatalmas készletéből. A kreatív kommunikáció kifejezéssel az átélt, valós tartalmaknak ezt az egyéni módon való kreatív közvetítését kívánjuk hangsúlyozni. A feladatok nem csak a nyelv funkcionális használatára, hanem annak kifejező (érzelmi, művészi) aspektusára is hangsúlyt fektetnek.

A tanulók kommunikatív nyelvi kompetenciáit olyan téma központú nyelvi tevékenységekkel kívánjuk fejleszteni, melyek természetes tevékenységei az adott életkornak. A valós kommunikáció a feladatok megismerése, végrehajtása és értékelése folyamán jelenik meg, alapja az osztálytermi kommunikáció, mely a tanár irányításával és a gyerekek közreműködésével zajlik.

A feladatok megtervezésénél fontos szempont, hogy a különféle tanulási stílusokat előnyben részesítő tanulók is sikerélményhez jussanak. Az oktatási anyag a feladatokon keresztül úgy differenciál, hogy pl. az auditív, a vizuális, a kinezetikus, a nyomtatottszöveg-orientált és a csoportorientált tanulók is lehetőséget kapnak, hogy erősségeik kihasználásával érhessenek el sikereket a tanulási folyamat során. Ugyanez igaz a különböző intelligencia fajtákra (nyelvi, térbeli, testi-kinezetikai, zenei, interperszonális, intraperszonális, logikai-matematikai) is. A Kreatív Kommunikáció típusú oktatási anyag korszerű tanítási anyagok és a hozzájuk tartozó tanítási eljárások, tanulási stratégiák, és értékelési eszközök biztosításával kíván hozzájárulni a használható nyelvtudás megszerzéséhez.

5. 3. 3. Projektek a nyelvórán

A Projektek a nyelvórán típusú oktatási anyag célja

A projekt világosan körülírható feladategység, amelyet meghatározott idő alatt, pontos céllal és előre kiválasztott tevékenységeken keresztül végzünk el. A nyelvórán végzett

projektmunka átfogó célja az, hogy a tanulók számára értelmezhető kontextusban, ismert szituációkba ágyazott nyelvi közegben, számukra átélhető feladatokon keresztül biztosítson lehetőséget konkrét, valódi produktum létrehozására, pl. poszterkészítés és annak bemutatása, bábelőadás, kérdőíves felmérés, képregény készítése, utazás megtervezése, divatbemutató szervezése. A sikerrel befejezett projekt sikerélményt és megelégedést nyújt mind a tanár, mind a tanuló számára, a projekt produktuma pedig gyakran a tágabb közönség számára is bemutatható (más osztályok, szülők, tanárok). Ez újabb lehetőséget teremthet a nyelv valós szituációkban való használatára. Az osztályteremtől különböző kontextusban történő sikeres kommunikáció felmutatja a tanuló számára a fejlődést, és további motivációt jelent a tanuláshoz. A projektmunka során a tanulók az idegen nyelv elemeit saját céljaiknak megfelelően alakítják, rendezik és használják fel, ami elősegíti azt, hogy átélhető, valós élményt szerezzenek a nyelvtanulás valódi céljáról: a sikeres kommunikációról.

A Projektek a nyelvórán típusú oktatási anyag tartalma

A Projektek a nyelvórán oktatási anyag különösen sok lehetőséget ad a differenciálásra, hiszen a projektmunka lényegéből adódóan, az elvégzendő tevékenységeket a tanulók felosztják egymás között. Ennek során, természetes módon találhatunk megfelelő nehézségű, és komplexitású feladatokat a különböző képességű, érdeklődésű és igényű tanulók számára.

Az oktatási anyagban található projektek általában 4-6 tanóra alatt végezhetőek el. Az egyes modulok tematikájából, céljaiból adódóan jól illeszthetőek különböző tanítási helyzetű, eltérő helyi program alapján működő, különféle nyelvkönyvet használó csoportok éves munkájába is.

A projektleírásokba beépítve megtalálhatók a projekttevékenység legfontosabb lépései: a projekt bevezetése a tanár által, input, ráhangoló feladatok, a projektmunka elindítása, célok meghatározása, csoportok kialakítása, közös tervezés, anyaggyűjtés, csoportmunka: problémamegoldás, alternatívák felvonultatása, döntéshozatal, a projekt végső formában való elkészítése, a projekt bemutatása, a projekt értékelése.

A PROJEKTMUNKA SZEREPE A NYELVOKTATÁSBAN

A projektmunka tanórai alkalmazását fontosnak tartjuk, mert a projektmunka során a tanuló teljes személyisége aktívan részt vesz a tevékenységekben. A tanuló hasznosítja korábbi ismereteit, az iskolában és azon kívül elsajátított készségeit, felhasználja kreatív ötleteit, képzeletét, érzéseit, és fizikálisan is aktív.

A projekttevékenység alatt a tanulók változatos munkaformákban dolgoznak. Lehetőségük van egyéni munkára, valamint párban és csoportban való tevékenykedésre is. Ennek nagy jelentősége van abban, hogy megtanulják világosan kifejezni gondolataikat, meghallgatni és értékelni mások ötleteit, megosztani a feladatokat, vagy éppen közösen felelős döntéseket hozni. A feladatmegoldások során szükségessé válik, hogy a különféle helyzetek megoldására a tanulók önálló megoldásokat keressenek, és megtanuljanak különböző forrásokból információhoz jutni.

A tevékenységközpontú tanulásszervezés során a tanulók cselekvő módon vesznek részt a feladatmegoldásokban. A hajtóerőt számukra általában a konkrét, és általuk érdekesnek ítélt projekttermék létrehozása jelenti. A feladatok előkészítése, végrehajtása és bemutatása során azonban számtalan lehetőség nyílik a tanuló számára értelmezhető és sokoldalú nyelvhasználatra. Ez jelenti egyfelől a gazdag nyelvi közeg és input megteremtését, másfelől a tanuló számára a sokoldalú nyelvi tevékenységek biztosítását. Míg a tanuló számára inkább az a fontos, amit a nyelv segítségével létrehoz, addig a tanár mindig világosan látja a nyelvi célokat, bár ezt nem minden esetben fogalmazza meg a tanulók számára.

A projekttevékenység minden fázisát átszövi a tanár jelenléte és segítségnyújtása mind a csoport, mind pedig az egyes tanulók szintjén. Amennyiben a tanár jól ismeri, és megfelelően alkalmazza a segítségnyújtás különféle lehetséges formáit, elősegítheti a tanulók fokozatos önállósá válását, új ismeretek és készségek megszerzéséhez hozzásegítő stratégiák és technikák felfedezését és gyakorlati alkalmazását. A tanár szerepe a tanulási folyamat résztvevői (tanuló, tananyag, feladat, segédeszközök stb.) közötti kapcsolat fenntartásában és a tanulók aktuális tudás- és készségszintjéhez alkalmazkodó segítségnyújtásban határozható meg.

6. A KIEGÉSZÍTŐ TANANYAG INTEGRÁLÁSA A HELYI TANTERVBE

6. 1. A 6 -10 éves kezdő nyelvtanulók számára készült oktatási anyagok felhasználása

A 6-10 éves kezdő nyelvtanulók számára olyan komplex idegen nyelvi programot kínálunk angol és német nyelven, amely hatékonyan alkalmazható az általános iskola első 3 évfolyamán. A nyelvi program a kezdeti szakaszban (összesen kb. 30 órában) részletes óraleírásokat tartalmaz az idegen nyelv bevezetésére (lásd: **Bevezető szakasz, Mese- vagy témafeldolgozás**). Ezt követi azoknak a **Témáknak és tevékenységeknek** a feldolgozása,

amelyet szabadon alakíthat a nyelvtanár a helyi tanmenethez és a tanulócsoport igényeihez igazodva. A témák feldolgozása kötetlen sorrendben és időtartamban bőséges tanítási anyagot kínál változó intenzitású nyelvtanulási program mellett is. A témák feldolgozása így akár egy egész tanévre elegendő tanítási anyagot ad a kezdő kisiskolások számára.

A korcsoportok és nyelvi szintek közötti eloszlást, az oktatási anyagok típusának megjelölése mellett a Melléklet tartalmazza.

Angol nyelvi program	Bevezető szakasz (20 tanóra)	Mese- vagy témafeldolgozás (10 tanóra)		Témák és tevékenységek (kötetlen időkeret)
6-8 éves nyelvtanulók	Me and Us (for 6-8-year-old learners)	The Enormous Turnip		Boys and Girls Circles Colours and shapes Forest sCAREd Vegetables Vehicles Water
9-10 éves nyelvtanulók	Me and Us (for 9-10-year-old learners)	The Three Little Pigs		Books Camp Collections
		The Enormous Turnip	The Three Little Pigs	Faces In Space My Birthday

Német nyelvi program	Bevezető szakasz (20 tanóra)	Mese- vagy témafeldolgozás (10 tanóra)		Témák és tevékenységek (kötetlen időkeret)
6-8 éves nyelvtanulók	Ich und wir	Hände		Farben und Formen Gemüse Wald Verkehrsmittel Karten Mädchen and Jungen
9-10 éves nyelvtanulók	In der Schule	Im Zirkus		Burgen Geburtstag Indianer
		Hände	Im Zirkus	Kreise Meine Bücher Wasser

Amennyiben a tanuló 9-10 éves korában kezdi el az idegen nyelv tanulását, életkorából adódóan, az eltelt iskolai évek tapasztalatainak segítségével, sokféle tanulási rutin megszerzésével gyorsabb haladásra is képes. Lehetőség van arra, hogy a 9-10 éveseknek készült Bevezető szakasz után, a 6-8 éves korosztály számára készült Mese- vagy témafeldolgozás résszel, az idegen nyelvi olvasás és írás előkészítését még csak érintőlegesen tartalmazó anyaggal, folytassa a nyelvi programot, vagy a 9-10 éves korosztálynak készült az idegen nyelvi olvasás és írás fokozatos bevezetésére építő Mese- vagy témafeldolgozás résszel folytassa a

nyelvtanulást. Bármelyik utat is választja a nyelvtanár, a Bevezető szakasz után a 9-10 éves korosztálynak készült Mese- vagy témafeldolgozással folytathatja a nyelvi képzést. Fontos megjegyezni, hogy bármelyik évfolyamon kezdi el a tanuló az idegen nyelv tanulását a Bevezető szakaszt szükséges elvégeznie.

6. 2. A 10 - 13 éves nyelvtanulók számára készült oktatási anyagok felhasználása

A 10-13 éves nyelvtanulók számára készült oktatási anyagok, modulok felhasználása rugalmas. A kiegészítő anyagok kiválasztása a nyelvtanár feladata. A korcsoport kiválasztása után a megfelelő nyelvi szint meghatározásával kiválaszthatja a nyelvtanár, hogy a készségfejlesztés fókusz szerint milyen modultípusból kíván integrálni egy-egy modult a tanmenetébe. A téma kiválasztását a tanulók érdeklődési körének megfelelően vagy a tankönyvi témához illeszkedve lehet a leghatékonyabban meghatározni. Hosszútávon a nyelvtanulókat is be lehet vonni egy-egy téma kiválasztásába vagy a témák feldolgozási sorrendjének meghatározásába megfelelő szakmai irányítással.

A **modulok** tantervbe történő integrálását segíti a modulok elején található **modultérkép**. A térkép tartalmazza mindazt az információt, ami segíti a tanárt abban, hogy meg tudja ítélni, mennyire felel meg a modul az adott csoportnak. A modultérkép röviden ismerteti a modul témáját, típusát, KER szerinti nyelvi szintjét és tartalmát. Részletezi a fejlesztési célokat, a várható nyelvi eredményt, a produktumot és a várható egyéb készségek fejlődését (pl. tanulási stratégiák, énkép, kereszttantervi ismeretek, stb.).

Ennél részletesebb információt kap a tanár a **modulcímkéből**. Itt részletes felsorolást talál a tanár a modulhoz szükséges nyelvi ismeretekről és kompetenciákról, a modul időtervről, az értékelés konkrét módszereiről és a tevékenységekről. A modulcímké tartalmazza a referenciákat a konkrét tananyaghoz, amely nagyban megkönnyíti a tanár órára való felkészülését. A modul leírása kiter a tananyag rugalmasságára, különböző utakat kínál olyan csoportokra, amelyek valamilyen szempontból eltérnek az átlagostól (pl. nagy létszámú csoportok, lassan olvasó csoportok, vegyes nyelvi szintű csoportok, stb.). A modul leírásában megtalálhatóak a differenciálást és egyéni instrukciót segítő konkrét feladatok, feladatlapok és azok leírásai is.

Egy-egy modul többféle szempontból is illeszkedhet a helyi nyelvi programhoz. A modul lehet egy-egy tankönyvi téma kiegészítője, bevezető egy témához, helyettesítheti a

tankönyvi fejezetet vagy felfrissülésként szolgálhat a mindennapos nyelvtanítási gyakorlatban. A modulok felhasználását az előre meghatározott célok teszik sikeressé és hatékonyá. A modulok gazdag kínálata lehetővé teszi, hogy a nyelvórák akár 50%-át a kompetenciafejlesztést célzó anyagok felhasználásával valósítsuk meg. (A modulok listáját lásd a Mellékletben.)

6.3. A 6 -13 éves nyelvtanulóknak készült oktatási anyagok összefoglalása

A 6-13 éves korosztály angol és német nyelvi fejlesztéséhez a kezdő szakaszban (6-10 éves korosztály) teljes, akár minden nyelvórát lefedő nyelvi programot, a 10-13 éves korosztály számára kiegészítő nyelvi fejlesztő programot kínálunk. A korcsoportok és nyelvi szintek közötti eloszlást, az oktatási anyagok típusának megjelölése mellett az alábbi táblázat tartalmazza.

1- 6. évfolyam			
Korcsoport	6-8 évesek	9-10 évesek	10-13 évesek
Nyelvi szint	A1- nyelvi szinttől A1+ nyelvi szintig		
A1- A tanuló az olvasás és írás bevezetése előtt áll	Bevezető szakasz Mese- vagy témafeldolgozás Témák és tevékenységek	Bevezető szakasz Mese- vagy témafeldolgozás Témák és tevékenységek	
A1- A tanuló az olvasás és írás bevezetésére felkészült		Bevezető szakasz Mese- vagy témafeldolgozás Témák és tevékenységek	Témák és tevékenységek
A1		Modulok: MeseMondóka Kreatív kommunikáció Projektek a nyelvórán	Modulok: MeseMondóka Kreatív kommunikáció Projektek a nyelvórán
A1+			Modulok: MeseMondóka Kreatív kommunikáció Projektek a nyelvórán

7. SZAKIRODALOM

Brewster, J., G. Ellis, and D.: Girard: The Primary English Teacher's Guide. Harmondsworth: Penguin, 1992

Ellis, G. and Brewster J.: The Storytelling Handbook for Primary Teachers. London: Penguin, 1991

Halliwell, S.: Teaching English in the Primary Classroom. Longman: London and New York. 1992

Hegedűs G.: Projekt módszer I. Kecskeméti Tanítóképző Főiskola. 1998

Hortobágyi K.: Projekt Kézikönyv. Iskolafejlesztési Alapítvány, Budapest –OKI Iskolafejlesztési Központ. 1991

Hutchinson T.: Introduction to Project Work, Oxford, OUP. 1991

Kovács Judit és Trentinné Benkő Éva: Angol Módszertani és Gyermekirodalmi Szöveg- és Feladatgyűjtemény. ELTE Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar jegyzete, 2003

Moon, J., Nikolov, M.: Research into Teaching English to Young Learners. University Press Pécs: Pécs. 2000

Phillips D., Burwood S. and Dunford H.: Projects with Young Learner, Oxford, OUP. 1999

Reilly, V. & S. M. Ward: Very Young Learners. Oxford: OUP, 1997

Williams, M. and R. Burden: Psychology for Language Teachers. Cambridge University Press. Cambridge. 1997

Wright A.: Art and Crafts with Children. Oxford: OUP, 2001

Wright, A.: Creating Stories with Children. Oxford: OUP, 1997

8. MELLÉKLET

8.1 . táblázat. Angol idegen nyelvi oktatási anyagok a 6-13 éves korosztály számára

Korcsoport	KER nyelvi szint	Az oktatási anyag típusa	Az oktatási anyag (modul) címe
6-8 éves nyelvtanulók	A1- (a tanuló az olvasás és írás bevezetése előtt áll)	Bevezető szakasz	Me and Us
		Mese- vagy témafeldolgozás	The Enormous Turnip
		Témák és tevékenységek	Boys and Girls
			Circles
			Colours and shapes
			Forest
			sCAREd
			Vegetables
			Vehicles
Water			
9-10 éves nyelvtanulók	A1- (a tanuló az olvasás és írás bevezetésére felkészült)	Bevezető szakasz	Me and You
		Mese- vagy témafeldolgozás	The Three Little Pigs
		Témák és tevékenységek	Books
			Camp
			Collections
			Faces
			In Space
My Birthday			
10-13 éves nyelvtanulók	A1- (a tanuló az olvasás és írás bevezetésére felkészült)	MeseMondóka	Cats,cats, cats
			The gingerbread man
		Kreatív kommunikáció	This is us
			Winter Cookies
		Projekttek a nyelvórán	Let's Party - Treasure Hunt
			Survive! - Creating our own islands
	Round the world with a cup of tea - 'Nice smell, nice taste!'		
	A1 (a tanuló már olvas és ír idegen nyelven)	MeseMondóka	Ancient Egypt - 'You look great!!'
			Jack and the Beanstalk
			Snowman
			Girls in songs
			The three billy goats gruff
			Kids and teachers
		Six Dinner Sid	
		Kreatív kommunikáció	My Goldfish is the perfect Pet
Books - 'Books are fun'			
Leisure - 'Let's have fun!'			
AniMania - Animals all around			
Castles - Discover the world of castles!			

			Clothes from head to Toe
		Projekttek a nyelvórán	Underwater World
			Seize the day! - Festivals across the World
			Travelling in time 1 - 'Explore our history!'
			Travelling in time 2 - 'Travel with us!'
			Ancient Greece - 'We are the champions'
			Action! - Making a film about our school
	A1+	MeseMondóka	Sing a Song
			The Four Musicians
		Kreatív kommunikáció	Dream Land
			Home Sweet Home
		Projekttek a nyelvórán	China - 'Look into your personality!'
			Let's roll it together! - Organising a rock festival
			Along the Danube - Danube Day
		In the city - Let's design a new shopping centre	

8.2 . táblázat. Német idegen nyelvi oktatási anyagok a 6-13 éves korosztály számára

Korcsoport	KER nyelvi szint	Az oktatási anyag típusa	Az oktatási anyag (modul) címe
6-8 éves nyelvtanulók	A1- (a tanuló az olvasás és írás bevezetése előtt áll)	Bevezető szakasz	Ich und Wir
		Mese- vagy témafeldolgozás	Hande
		Témák és tevékenységek	Farben und Formen Gemüse Wald Verkehrsmittel Karten Madchen and Jungen
9-10 éves nyelvtanulók	A1- (a tanuló az olvasás és írás bevezetésére felkészült)	Bevezető szakasz	In der Schule
		Mese- vagy témafeldolgozás	Im Zirkus
		Témák és tevékenységek	Burgen Geburtstag Meine Bücher Kreise Indianer Wasser
10-13 éves nyelvtanulók	A1- (a tanuló az olvasás és írás bevezetésére felkészült)	MeseMondóka	Und heute ist Montag Zwanzig Zwerge machen einen Handstand Von Kopf bis Fuss Gesundheits-Abc Es gruselt mir / Katzenschule
		Kreatív kommunikáció	Zauberer Schrapfelschut Farben Walpurgisnacht
		Projekt a nyelvórán	Unsere Wörter
	A1 (a tanuló már olvas és ír idegen nyelven)	MeseMondóka	Wer hat die Kokosnuss geklaut? Geschichten aus dem Mäuseloch Mamas Hände Lila Kuh & Co. Sagenhaftes Österreich
		Kreatív kommunikáció	Nüsse knacken Wetterfrosch Hallo roter Fuchs Ich Mappe. Das bin ich. Das kann ich. Blättertanz. Die vier Jahreszeiten Streng geheim. Alte Schriften und geheime Schriften Wasser ist Leben. Vier Elemente Isst du gern Palatschinken? Rezepte aus Ungarn und dem Ausland Bücher, die wir lesen Mein Sport, dein Sport... Wir treiben Sport ... Aber du bist doch ein Mädchen
		Projekt a nyelvórán	Marchenwelt - Welt der Phantasie

		Gemeinsam für die Umwelt Lernwerkstatt Musik-Werkstatt Die Geschichte von den Rosinenbrötchen Steine
A1+	MeseMondóka	Das Pfeifen ja die Spatzen von den Dächern
	Projekt a nyelvórán	Welche Farbe hat Afrika? Umwelt-Detektive